

Perspektif

Nisan 2020 | Yıl: 26 | Sayı: 290

DOSYA

KOVID-19

SALGINLAR KARŞISINDA
RİSK TOPLUMLARI

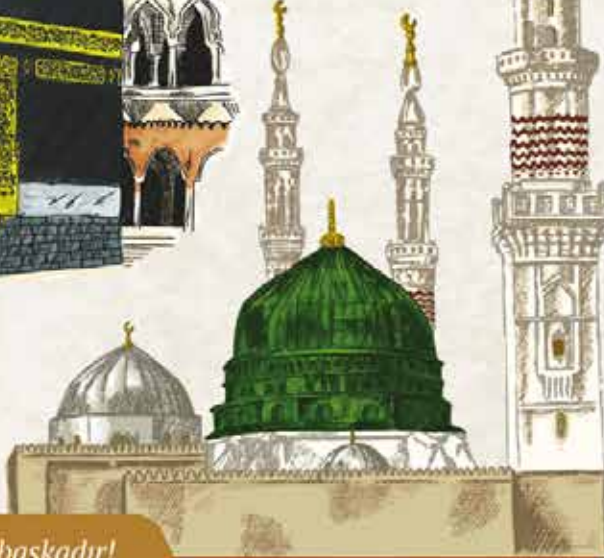

9 772196 547004 04

Hac '20

Umre '20

Kültür
Turları '20

Hac ve Umre Millî Görüş ile başkadır!

İSLAM TOPLUMU MİLLÎ GÖRÜŞ

Hizmette öncü kuruluş.

İSLAM TOPLUMU MİLLÎ GÖRÜŞ FARKI VE YARIM ASIRLIK HAC-UMRE TECRÜBESİ

hennes
tour

Türkiye Temsilciliği | Hennes Tour
T +90 332 3515055 (Konya)
T +90 212 6355593 (İstanbul)
T +90 312 3113130 (Ankara)
T +90 224 2254225 (Bursa)
info@hennestour.com

Islamische Gemeinschaft Millî Görüş Hadsch-Umra Reisen GmbH

Colonia-Allee 3 | T +49 221 942240-470 | www.igmgreisen.com
D-51067 Köln | F +49 221 942240-480 | [f](#) [t](#) [v](#) [i](#) [g](#) igmgreisen

Selamların *en güzeli ile*

Yaşamlarımızın Dönüm Noktası: Kovid-19

Kovid-19, birkaç ay gibi kısa bir süre içerisinde dünya genelinde ayırım yapmaksızın herkesin yaşamını temelden değiştirdi. Çin'de ortaya çıkıp, küresel hareketliliğin bir yansıması olarak bütün dünyaya çok hızlı bir şekilde yayılan koronavirüs, salt tıbbi bir incelemenin konusu olmaktan çokal çok oldu. Virüs bireylerin yaşamı, toplumların alışkanlıkları ve küresel ekonomik düzen üzerinde sarsıcı bir etkiye sahip ve bu etki öngörülemez bir biçimde devam edecek gibi görünüyor.

Azınlık durumunda olan Müslümanlar açısından Kovid-19'un etkileri ise hayli çeşitli. Bütün toplum kesimlerini eşit derece etkileyen salgın, Avrupa'da birçok Müslüman'ın da yaşamını kaybetmesine yol açtı. Salgının yayılmasını önleme tedbirleri kapsamında yakınlarını son yolculuklarına uğurlayamayan Müslüman cemaat açısından bu baş edilmesi zor bir durum. Bu süreç aynı zamanda Avrupa'da İslami defin ve Müslüman mezarlıkları ile ilgili tartışmaları da yeniden gündeme taşıdı.

Bununla birlikte hâlihazırda Avrupa'da seneler süren emek ve mücadele neticesinde kurulan cami cemiyetlerinin ilk defa kapalı kaldığı bir dönemden geçiyoruz. Müslüman cemaat, manevi desteğe en çok ihtiyaç duyduğu anların birinde, bir araya gelme imkânlarından yoksun. Bu gerekli tedbirler yalnızca olumsuz bir boyuta sahip değil: Salgın esnasında Almanya, Fransa ve Hollanda'da birçok cami, Müslümanları teselli etmek adına hoparlörle ezan okuma izni aldı. Birçok ülkede Müslüman gençler, Kovid-19 risk grubunda yer alan insanlara yardım projelerini hayata geçirdi. Bu toplumsal dayanışma örneklerinde de görüldüğü gibi, salgın karşısında kenetlenmek bu süreçte yürüyebileceğimiz en makul yol. Diğer yanda salgını Allah'ın bir ayeti olarak görmek, korkudan değil ama müsbet anlamda O'na bir yaklaşma vesilesi kılmak da mümkün.

Kovid-19 aynı zamanda bu çağın insanları olarak bize aslında risk toplumlarında yaşadığımızı da göstermiş oldu. Biz de 290. sayımızda bu risk toplumlarını yeniden okumak adına Kovid-19 hakkında kapsamlı bir dosya hazırladık. Salih Elmas, Ulrich Beck'ten hareketle ortaya atılan "risk toplumu" kavramını irdeledi. Dr. Ayşegül İlhan, komplo teorileri ile bilimsel öngörüler arasında güncel salgını değerlendirdi. Pandeminin Avrupa'daki Müslüman cemaate etkisini Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Birleşik Krallık'taki Müslüman temsilcilerle görüştük. Kovid-19'la yeniden gündeme gelen sağlık sistemindeki ırkçılık meselesini masaya yatırdık. Dr. Yaşar Aydın, Kovid-19'un bir "öteki" olarak kapsayıcı bir kimlik oluşumuna yapacağı katkıyı ele aldı. Dr. Chris Allen Birleşik Krallık Müslümanlarının, Fabian Goldmann ise yurttardaki mültecilerin salgın karşısındaki durumunu irdeledi. Prof. Ortwin Renn, Prof. Ekrem Demirli ve Dr. Abdurrahman Reidegeld ile gerçekleştirdiğimiz söyleşilerle güncel salgının gölgede kalan yönlerine ışık tuttuk.

Gündem kategorimizde Federal Anayasa Mahkemesi'nin başörtüsü kararını ve Fransa'da CCIF'in İslamofobi raporunu ele aldık.

Sağlıklı ve salgın haricinde daha umut verici konular hakkında konuşacağımız günler dileğiyle!

Bekir Altay

Perspektif

İslam Toplumu Millî Görüş
Aylık Haber-Yorum Dergisi
April 2020 • Nisan 2020 | Jg. / Yıl: 26 | Nr. / Sayı: 290

Herausgeber/Yayıncı

Für die IGMG - Islamische Gemeinschaft
Millî Görüş e.V. (Amtsgericht Köln, VR 17018) das
Generalsekretariat / İslam Toplumu Millî Görüş
adına Genel Sekreterlik

Vertreten durch den Vorstand/Yönetim Adına

Kemal Ergün, Vorsitzender/Genel Başkan
Bekir Altaş, Generalsekretär/Genel Sekreter
Hakki Çiftçi, stellv. Vorsitzender/Genel Başkan
Yardımcısı

Chefredakteur/Genel Yayın Yönetmen

Bekir Altaş (V. i. S. d. P.)

Editor/Editör

Elif Zehra Kandemir

Redaktion/Redaksiyon

Ali Mete, Ferhan Köseoğlu, Mehmet Kandemir,
Meltem Kural, Yasemin Yıldız, Feyza Akdemir,
Kübra Zorlu, Hatice Çevik

T +49 221 942240-240 • F +49 221 942240-201
info@perspektif.eu • redaktion@perspektif.eu

Druck/Baskı

Im Auftrag der IGMG durch PLURAL Publications
GmbH erstellt./IGMG adına PLURAL Publications
GmbH tarafından hazırlanmıştır.

Colonia-Allee 3 • D-51067 Köln • T +49 221
942240-260 • F +49 221 942240-201

Die Verantwortung für die Artikel liegt bei den
Autoren. / Yayımlanan yazıların sorumlulukları
yazarlarına aittir.

Anzeigenservice/İlan Servisi

T +49 221 942240-218 • F +49 221 942240-201
ilan@perspektif.eu

Abonnement/Abonelik

IGMG Mitgliederbetreuung/IGMG Üyelik
Hizmetleri: Colonia-Allee 3 • D-51067 Köln
T +49 221 942240-417 • F +49 221 942240-201
abone@perspektif.eu

Jahresabonnement/Yıllık Abone Ücret

40,- € | Für Vereinsmitglieder der IGMG
kostenlos./IGMG Genel Merkez üyelerine
ücretsizdir.

Auflage/Tiraj: 12.500 | ISSN: 2195 5476

📧 📱 📺 📷 📞 perspektif.eu

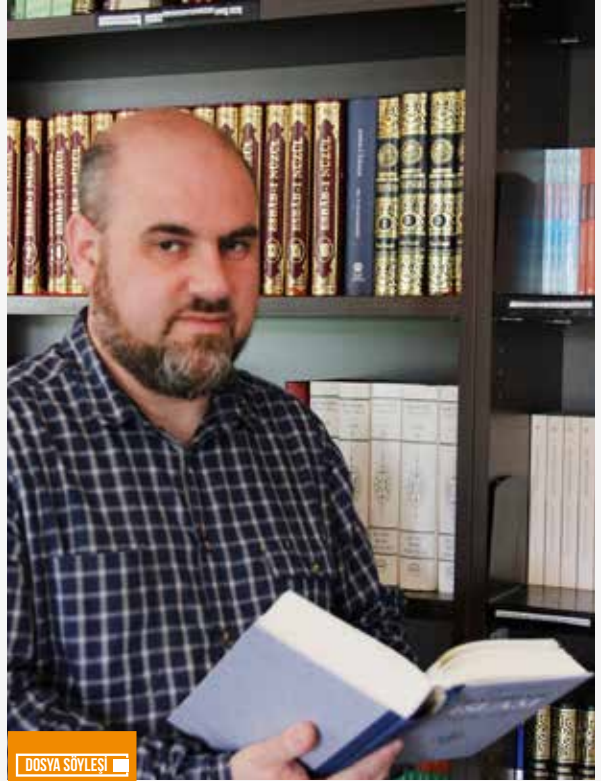
pp
plural publications

GÜNDEM

08

Almanya Mahkeme Salonlarında
Başörtüsü Yasağında Geriye Dönüş

DOSYA SÖYLESİ

36

“Yaratılışın Kurallarının
Zedelendiğini Görmemiz Gerek”

26

DOSYA

Komple Teorileri ve
Bilimsel Bilgi Arasında
Kovid-19

32

DOSYA

Korona Krizi
ve Avrupa'daki
Müslüman Cemaatin
Geleceği

GÜNDEM

16

Fransa'nın 2019 Yılındaki
İslamofobi Karnesi

DOSYA

20

Risk Toplumu, Artan Güvensizlik ve
Kozmopolitan Çıkış

DOSYA SÖYLEŞİ

48

"Ne Kadar Az Bilirsek Korkumuz
O Kadar Büyür"

DÜNYA

62

Mülteci Çocukların Kabusu:
"Vazgeçme Sendromu"

40

DOSYA

Kovid-19, Sağlık
Sistemindeki
İrkçilik ve
Müslümanlar

44

DOSYA

Bir "Öteki" Olarak
Kovid- 19: Korona
Salgını Müslümanları
Kapsayan Bir Avrupalı
Kimliği Oluşturur Mu?

52

DOSYA

Kovid-19 Salgını
Birleşik Krallık'taki
Müslümanları Nasıl
Etkiledi?

58

DOSYA SÖYLEŞİ

"Din Sıkıştığımızda
Müracaat Ettiğimiz Bir
Antidepressan Değil"

Korona Nedeniyle Almanya ve Hollanda'da Ezan Okunmaya Başladı

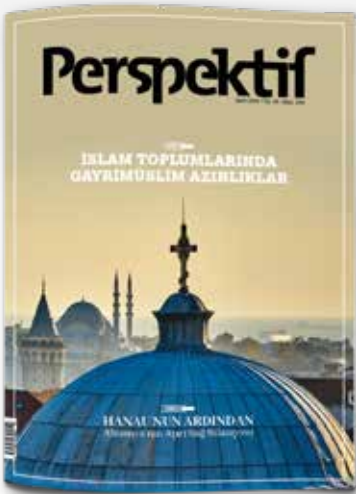
ALMANYA & HOLLANDA

Kovid-19 salgını karşısında Müslüman topluma moral vermek için Almanya ve Hollanda'da ilk defa camilerden ezan okundu. Almanya'da 20 Mart'ta Duisburg Merkez Camisi'nde ilk ezan okunurken, ardından Hannover Camii'nde de yatsı namazları ile Cuma namazlarında ezan okunmaya başladı. DİTİB Kuzey Ren-Vestfalya Eyalet Müdiresi Hülya Ceylan, Duisburg'taki ezan için Perspektife şu açıklamada bulundu: "Almanya genelinde ibadethaneler kapalı olduğu için kiliseler her akşam 19'da çanlarını çalmaya başladılar. Duisburg'taki komşu kilisemiz de bize her akşam bu dayanışmaya katılıp katılamayacağımızı sordu. Biz de ezanla Müslüman toplumuna manevi destek verebileceğimizi ifade ettik." Aşağı Saksonya Şurası Başkanı Recep Bilgen ise Hannover'deki ezanın Miraç Kandili'nde Müslüman topluma moral vermek amacıyla başlatıldığını, 28 senelik camide ilk kez dışarıya hoparlörle ezan sesi verildiğini ifade etti. Hollanda'da ise dört camide Kovid-19 karşısında Müslüman toplumu teselli etmek için ezan okunuyor.

Müslümanlardan Kovid-19 İçin Müslüman Mezarlığı Talebi

FRANSA

Fransa'da Kovid-19 nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı artıyor. Yaşamını yitirenler arasında Müslümanlar da var. Salgın, Fransa'da İslami defin ve Müslümanlara yönelik mezar alanlarıyla ilgili tartışmayı yeniden alevlendirdi. Salgın nedeniyle vefat edenlerin memleketlerine nakledilmeleri oldukça zor. Fransa'ya defin durumunda ise Müslüman mezarlıkları yetersiz. Konuyla alakalı Fransa İslam Konseyi'nin (CFCM) 22 Mart tarihinde Cumhurbaşkanı Macron'a yazdığı mektupta, Kovid-19 vakalarının Fransa Müslümanlarını da etkilediği, bu hastalıktan dolayı vefat eden Müslümanlar için acilen Müslüman mezarlığı veya mezar alanlarının açılması gerektiğine vurgu yapıldı. Fransız yetkilileri ilk ölüm vakalarında cesetlerin Türkiye'ye taşınmasına izin vermemiştir.

Perspektif 289/2020

İslam toplumlarında yaşayan azınlıkları tanımak ve anlamak konusunda bu ayki dosyayı faydalı buldum. Bizler, özellikle Avrupa'da yaşayan Müslümanlar olarak azınlık olduğumuz için, İslam toplumlarında yaşayan ve farklı boyutlarda sıkıntı çeken gayrimüslim veya Müslüman azınlıkları daha iyi anlayabildiğimizi ve kendimizi onların yerine koyup, olaylara farklı bir pencereden bakabildiğimizi düşünüyorum. Örneğin biz Avrupalı Müslümanlar gibi, kurumsal temsilde sıkıntılar yaşayan Türkiye'de bir Ermeni azınlık söz konusu. Dolayısıyla da kendi adıma belirtmem gerekirse, bu azınlıkların, bir İslam toplumunda azınlık olma noktasındaki fikirlerini ve duygularını öğrenmek bizimle benzer ve farklı olan durumları görmek açısından gayet iyi oldu.

Hakkı Dağdelen, Marsilya

Yazı İşleri gelen mektupları kısaltma ve değiştirme hakkına sahiptir. Okuyucu mektupları dergi redaksiyonunun görüşlerini yansıtmamaktadır. Bize görüşlerinizi okuyucu@perspektif.eu e-posta adresi üzerinden bildirebilirsiniz.

Kovid-19'lu Cenazeler Türkiye'ye Nakledilebilecek

AVRUPA

Türk Hava Yolları'nın kargo şirketi olan Turkish Cargo mart ayında yaptığı açıklamada ikinci bir duyuruya kadar Kovid-19 kaynaklı vefatlarda cenazelerin Türkiye'ye taşınmayacağını, yalnızca ölüm sebebi Kovid-19 olmayan cenazelerin kargo uçaklarıyla nakledilebileceğini duyurmuştu. Bu kapsamda Hollanda'da Kovid-19 nedeniyle vefat eden 3 Türk'ün cenazesi Türkiye'ye nakledilememiş, Hollanda'daki Müslüman mezarlığına definler gerçekleşmişti. Firmadan mart ayı sonunda yapılan açıklamada Kovid-19 kaynaklı cenazelerin de taşınacağı duyuruldu. Konuyla ilgili Perspektif'e konuşan UKBA Cenaze Yardımlaşma Derneği Başkanı Dr. Mustafa Uyanık, süreçle ilgili şu açıklamalarda bulundu: "Yapılan açıklamaya göre salgın hastalıklara karşı tüm tedbirler katı bir şekilde uygulanmak şartıyla Kovid-19'dan vefat eden hastaların cenazeleri de kargoyla Türkiye'ye nakledilebilecek."

Müslüman Gençlerden Yaşlılara Yardım Eli

ALMANYA

Kovid-19'un yayılmasını önlemek ve risk gruplarını desteklemek için Almanya İslam Konseyi (Islamrat), İslam Topluluğu Millî Görüş (IGMG) ve İslami Refah ve Sosyal Hizmet Merkezi Kurumu "Fudul" bir komşu yardım kampanyası başlattı. Kampanya kapsamında gençler, günlük yaşamlarında özellikle koronavirüs karşısında risk altında olan yaşlı insanlara ve diğer yüksek riskli gruplara yardımcı oluyorlar. Yardım kampanyası hakkında konuşan İslam Konseyi Başkanı Burhan Kesici, "Gençlerimiz alışveriş ve ilaç alma konusunda risk grubunda olanları desteklemek istiyor." şeklinde konuştu. IGMG Gençlik Başkanı Ünal Ünal ise, "İnsanların olabildiğince basit ve kolay bir şekilde yardım alabilmelerine büyük önem veriyoruz." şeklinde açıklama yaptı.

Geçen Sayıdan Öne Çıkanlar

"Orta Doğu'nun çeşitliliği konusundaki farkındalığın eksikliği, son on yılda değişmeye başladı. Ancak bu değişim büyük ölçüde menfi olaylardan hareketle özellikle de DAESH'in ortaya çıkmasıyla belirmeye başladı."

"Kıptiler kendilerini Mısır toplumunun bir parçası olarak kabul ediyor ve ülkelerinin milli hedeflerini benimsiyorlar. Azınlık statülerine rağmen Kıptilerin varlığı, Mısır tarihi ve kültürüyle iç içe."

"Sürekli nerelisin, nereden geldin gibi sorularla muhatap olduğunda kendi aksanından rahatsızlık duyuyorsun. Farklı hissediyorsun. Kendini yabancılaşmış hissediyorsun."

Almanya Mahkeme Sa Başörtüsü Yas Geriye Dönüş

*Köln Üniversitesinde Hukuk eğitimi gören Gök, ayrımcılıkla mücadele kurumu olan FAIR international kurumunda çalışmaktadır.

Salonlarında Başörtüsünde

Almanya Federal Anayasa Mahkemesi'ne göre Hessen'de hukuk stajyerlerine mahkeme salonunda uygulanan başörtüsü yasağı anayasaya aykırı değil. Karar başörtüsünü "tehlikeli" olarak gören ırkçı algıyı destekliyor.

Büşra Gök*

Hukukçu Eğitimi Kanunu'nun 27. Maddesi ile bağlantılı olarak Hessen Eyaleti'nin Memurlar Kanunu'nun 45. Maddesi uyarınca eyaletteki memurların ve hukuk stajyerlerinin devlet dairelerinde dinî semboller taşıması yasak. Hukuk stajı yapan başörtülü bir öğrenci, bu duruma itiraz etti. Federal Anayasa Mahkemesi'ne taşınan itirazda mahkeme, hukuk stajyerlerine mahkeme salonunda uygulanan başörtüsü yasağının anayasaya uygun olduğuna hükmetti. Söz konusu yasağın dezavantajlarını anlamak için önce yasağa dayanak teşkil eden Hukukçu Eğitim Kanunu'nun 27. Maddesi ve Hessen Memurlar Kanunu'nun 45. Maddesini incelemekte fayda var.

Hessen'de Başörtüsü Yasağına Dayanak Olan Yasalar

Hukukçu Eğitim Kanunu'nun 27. Maddesi (§27 I. S.2 JAG) ile bağlantılı olarak Hessen Memurlar Kanunu'nun 45. Maddesi (§ 45 HBG), hukuk stajyerlerinin devleti temsil ettikleri ya da tarafların onları devleti temsil ettiğini düşündüğü gerekçesiyle dinî sembol kullanmasını engelliyor. Bu semboller arasında başörtüsü, kippa ve Sihlerin taktığı türban da var. Hessen Adalet Bakanlığının genelgesine göre, staj esnasında dinî sembol taşıyan hukuk stajyerleri diğer stajyerler gibi hâkimin yanında oturmak, duruşmayı yönetmek, delil toplamak ve savcıcı temsil etmek gibi yetkilerden mahrumlar. Diğer öğrenciler stajları esnasında bu eğitimleri görürken, başörtülü öğrenciler mahkeme salonunun arka tarafında yer almak zorunda kalıyorlar.

Dinî sembollere dair bu yasağın kendi haklarını ihlal ettiği iddiasında bulunan başörtülü bir stajyer, bu yasağın anayasanın 4. maddesinde bulunan din özgürlüğüne ve meslek özgürlüğünü garantileyen 12. maddesine aykırı olduğunu belirterek, 2017 senesinde itirazda bulundu. İdare Mahkemeler

stajyerin itirazını reddetti ve stajyer itirazını Federal Anayasa Mahkemesine taşıdı. Mahkeme de davacının haklarının ihlal edildiğini kabul edip, buna rağmen yasağın meşru olduğuna karar verdi ve stajyerin itirazını reddetti.

Federal Anayasa Mahkemesi'ne göre hukuk stajyerleri için başörtüsünün yasaklanması konusunda ortada din özgürlüğünün ihlalini meşru kılacak durumlar var. Bunlar devletin ideolojik ve dinî tarafsızlık ilkesi, adalet sisteminin işlerliğine olan güvenin zedelenmesi (yargının güvenilirliği) ve tarafların din özgürlüğüne ilişkin çatışmalar olarak belirtiliyor.

İdeolojik/Dinî Tarafsızlık İlkesi ve Devletin Temsil Edildiği İddiası

Almanya'da başörtüsü yasaklarıyla ilgili son yıllarda hukuki alanda tartışma doğuran iki alan var. Biri öğretmenlere, diğeri ise hukuk personeline yönelik başörtüsü yasağı. Federal Anayasa Mahkemesi başörtüsü söz konusu olduğunda tarafsızlık ilkesini birbirinden çok farklı iki biçimde yorumluyor. Bu durum da başörtüsü yasaklarıyla ilgili değerlendirmeyi zorlaştırıyor. Mahkeme söz konusu "mahkemeler" olduğunda dar görüşlü davranıp, mesafeli bir tarafsızlık algısını savunuyor. Pedagojik alanda ise (örneğin öğretmenlere yönelik başörtüsü yasağının kaldırılması) daha açık görüşlü olup, şeffaf ve pluralist bir bakış açısını savunuyor. (Hatırlanacağı üzere Federal Anayasa Mahkemesi 2015 yılında öğretmenlere yönelik genel bir başörtüsü yasağının uygulanamayacağı şeklinde karar vermişti.) Anayasa Mahkemesi'nin mahkemede dinî semboller için tercih ettiği mesafeli tarafsızlık ilkesi; kapsayıcı ve açık olan, her görüşü eşit anlamda destekleyen diğer tarafsızlık algısıyla çatışma içerisinde.

Burada Alman devlet sisteminin laik bir sistem üzerine bina edilmediğini hatırlatmakta fayda var. Bu açıdan bakıldığında "mesafeli tarafsızlık anlayışı" mahkeme salonlarına laikliğe benzer bir atmosfer getirilmesine yol açıyor. Oysa devlet bilhassa kamusal alanda dışlayıcı ve mesafeli olmamalı, tam tersine vatandaşlarına karşı açık ve kapsayıcı bir tavır sergilemeli. Bunun için de dinleri dışlamak yerine tüm

inançları aynı oranda desteklemek ve güncel hayata dâhil etmeyi hedeflemeli.

Hukuk stajyerleri açısından başörtüsü yasağı ise oldukça garip. Bu öğrenciler eğitimleri sırasında zorunlu bir staj şartına sahipler ve bu staj döneminde devleti temsil edecek konumda da değiller. Bununla birlikte devleti temsil etseler bile, devletin tarafsızlığı hukukçuların dış görünüşüyle ölçülmemelidir. Devlet temsilcisi olmaları insanların birey olmasını engellemiyor ve dış görünüşü nedeniyle bir insanın fikirlerinin bütünlüğüne dair yorumda bulunmak, oldukça önyargılı ve taraflı bir davranış. Hâkimler birey olarak kabul edilmeli ve devlet olarak nesneleştirilmemelidir. Tarafsızlık ancak herkese eşit davranarak sağlanabilir.

Din Özgürlüğü ve Hukuk Sistemine Olan Güvenin Zedelenmesi

Mahkeme salonlarında başörtüsünü "tehlikeli" olarak tanımlayan iddianın kaynağına bakalım. Mevcut durumda öne sürülen argümanlar, gerçekten de mahkeme salonunda dinî sembollerini yasaklamaya yeterli mi?

Öne sürülen ilk argümanlardan biri, başörtüsünün serbest olmasıyla diğer insanların negatif din özgürlüğünün kısıtlandığı iddiası. Almanya'da negatif din özgürlüğü, kişilerin inanmama hakkı olarak özetlenebilecek bir temel hak. Fakat negatif din özgürlüğü, başörtüsünün görüntüsüne tahammül etmek zorunda olmamak anlamına gelmiyor. Başörtüsü takan hâkimler, savcılar ve hukuk stajyerleri, görev başında olsalar dahi, birer birey oldukları için, din özgürlüklerini kullanabiliyorlar. Başörtüyü kapsayan din özgürlüğünün ise, mahkemede bulunan diğer tarafların negatif din özgürlüğü ile çatıştığı iddia ediliyor.

Anayasa Mahkemesi'nin Hessen kararı orantılı olmadığı gibi, Anayasa Mahkemesinin seçenek arayışında olmadığı da karardan anlaşılıyor. Genel bir yasaktan ziyade, gerekli durumlarda bireysel bir kararın verilmesi daha doğru olurdu. Çünkü hakimler herhangi bir dinî sembol kullanmasalar da, taraflar-

Hessen Memurlar Kanunu § 45

Almanya'nın Hessen eyaletinde Memurlar Kanunu'nun 45. Maddesine göre memurların dinî semboller kullanması yasak. Bu madde hâkim ve savcılarının yanı sıra hukuk stajyerlerini de kapsıyor. Yasak her ne kadar genel olarak ifade edilse de, fiilen en fazla başörtülü kadınları etkiliyor.

da şüpheli uyandırabilirler. Hâkimle ilgili bir şüphesi veya itirazı bulunan taraflar, hâkimin değiştirilmesi talebinde bulunabilirler. Şüphelerinde haklı oldukları durumlarda hakim değiştirilir. Senato bu dışlayıcı ve önyargılı iddialara dayanarak yasağı meşru bularak, tüm insanlara başörtüsünü rahatsızlık verici olarak algılayabilme hakkı tanıyor.

Hukuk Stajyerlerine Başörtüsü Yasağının Etkileri

Federal Anayasa Mahkemesi, Hessen'de hukuk stajyerleri için başörtüsü yasağının saygı ile karşılanması gerektiğini açıkladı. Bu karar ile birlikte artık başörtüsü yasağı hukuk stajyerleri için anayasaya aykırı olarak kabul edilmiyor. Mevcut durumda hukuk stajyerlerine yönelik başörtü yasağı Hessen, Kuzey Ren-Vestfalya, Baden-Württemberg ve Berlin gibi dört eyalette uygulanıyor. Başörtüsü yasağının olmadığı diğer eyaletler Anayasa Mahkemesi'nin kararını elbette örnek almak zorunda değiller, ama yine de bu kararla mahkeme salonunda dinî sembollerini yasaklamak isteyen diğer eyaletler de cesaretlendirilmiş oluyor.

Senatoda bu kararı yedi hâkim desteklerken, Hakim Maidowski tek oy ile bu görüşe katılmadığını belirtti. Maidowski'nin görüşlerini açıklayan metin, karara ek olarak sunuldu. Maidowski'ye göre Federal Anayasa Mahkemesi'nin kararı ölçülü değil. Bu karar ile ciddi anlamda kısıtlamaların meydana geldiğini, insanın en temel haklarından olan din özgürlüğü ile meslek özgürlüğünün ihlal edildiğini, bu nedenle daha ılımlı yöntemlere başvurulması gerektiğini belirten Maidowski, hukuk öğrencilerinin duruşma esnasında stajyer olduklarını sözlü olarak dile getirme fırsatlarının olduğunu ve başörtüsünün tamamıyla yasaklanmasına anlam veremediğini vurguladı. Maidowski hukuk stajyerlerinin haklarının ihlal edilmesinin anayasaya aykırı olduğunu savunsa da, hâkimler ve savcılar için başörtüsü yasağının meşru olabileceğini öne sürüyor.

Senato bu kararı, geleceğin hukukçularından bahsettiğini göz ardı ederek, niteliklerine ve bilgi birikimlerine değinmeden, kendince inşa ettiği bir "tehlike" algısından yola çıkarak vermiş durumda.

Başörtüsünün insanların güvenlerini zedeleyecek kadar tehlikeli olduğu algısının nerden geldiğine dair bir açıklama ise yapılmadı. Devletin ideolojik ve dinî tarafsızlığının başörtüsüyle çelişmesi, ne normatif, ne de ampirik anlamda yeterli biçimde gerekçelendiriliyor. Mahkemenin önyargılı davranıp davranmadığı ise sorgulanmak durumunda. Mahkeme bu gibi kararları meşru bularak, başörtüsünün "tehlike" arz ettiğinin toplumun algısına yerleştiğini ve kamu dışındaki iş verenlerin de bu kararı örnek aldığı gözden kaçırıyor.

Stajyerlerin Almanya'da hukuk fakültesi mezunu olmasına rağmen kararlarının doğruluğunun ve tarafsızlığının şüpheli karşılanmasını Bonn Üniversitesinden Prof. Dr. Klaus F. Gärditz şöyle yorumluyor: "Mahkemede bulunan profesörler, söz konusu olan kadınların bizim öğrencilerimiz olduğunun farkında değiller mi? [...] Bu kararın ne kadar utanç verici olduğunu anladıkları zaman, mahkeme de bu karardan vazgeçecektir."

Peki karar Müslüman kadınlar açısından ne anlama geliyor? Başörtüsü takan Müslüman kadınlar böylelikle kamusal alandan uzaklaştırılıyorlar. Yasal düzenlemelerle kendilerini toplumdan ve kamusal alandan izole edip, belirli mesleklerden men ediliyorlar. Devletin dışlayıcı yasakları sebebiyle kısıtlıyorlar. Mahkeme kararın toplumsal olarak nelere yol açacağını göz ardı ediyor.

Azınlıkları etkileyen bu tarz kararlar, tarafsızlığı değil, ayrımcılık ve ırkçılığı destekliyor. Irkçıların düşüncelerinde kendilerini tasdik edilmiş hissetmelerine ve ön yargılarının sabitleşmesine yol açıyor. Karar ırkçılara ideolojilerinde doğru yolda oldukları sinyalini veriyor. İnsan hakları, özgürlük ve eşitlik gibi ilkeleri korumakla yükümlü olan devlet, bu hakları tüm vatandaşlarına eşit olarak tanımamakta ısrarcı. Anayasa Mahkemesi bu görüşlerini sürdürdükçe, ülkede ayrımcılığın ve ırkçılığın artması, ırkçı saldırıların çoğalması çok şaşırtıcı değil.

Hukukçu Eğitim Kanunu § 27

Hukukçu Eğitim Kanunu, 27. Maddesinin ikinci bendinde eğitim gören hukuk stajyerleri için "geçici memurlar" (Alm. "Beamte auf Widerruf") için öngörülen kuralların (§§ 47, § 80 HBG ve § 3 HBesG müstesna) uygulandığını belirtiyor.

İnsanın Siyaset İle İnsan Mülteciyle

*Siegen Üniversitesi Siyaset Bilimi, Sosyoloji ve Tarih dallarında yüksek lisans eğitimini tamamlayan Koyuncu'nun uzmanlık alanları göç, entegrasyon, diaspora politikaları ve Avrupa ülkelerinde Müslümanlar gibi konulardır.

anlık Arasına Sıkışmış e İmtihanı

Türkiye-Yunanistan sınırındaki mülteciler gündemimizden çikali çok oldu. Peki Yunanistan sınırında bekleyen binlerce mülteci bize ne anlatmıştı?

Ünal Koyuncu*

Suriye, Irak ve Afganistan'daki savaş coğrafyasında yaşayan insanların maruz kaldığı maddi ve manevi şiddet karşısında hepimizi üzüntü basıyor. Doğu Türkistan veya Myanmar'daki uygulamaları duydukça tüylerimiz ürpeyor. Nefret kıvılcımının Hindistan'da yeni Vatandaşlık Yasası kriziyle alevlenmesini, siyasi kriz nedeniyle Venezuela'da milyonlarca insanın evini terk etmiş olmasını şaşkınlıkla izliyoruz. Tüm bunları anlamakta, yorumlamakta zorlanıyoruz. Bir birey olarak yapabilecek bir şeyimiz olmadığından çaresizlik içinde yutkunuyoruz.

Suriye'deki iç savaşın başlamasından bu yana dünya gündeminin başlıca konuları arasında yer alan mülteciler söz konusu olduğunda da bu halleri fazlasıyla yaşıyoruz. Son olarak, bir devlet bir gecede on binlerce

insanın kaderini şekillendirecek bir karar veriyor ve yine o devlete komşu bir başka devlet üye olduğu çatı kuruluşun desteğiyle aynı kişilerle ilgili karşı duruş sergiliyor. Bununla ilgili gelişmeleri ekranları başında haberlerden veya koltuğunda gazetelerden öğrenen bizlerse, siyaset ile insanlık arasında nasıl bir gerilimin yaşanabileceğine, daha doğrusu siyasetin kendi hesapları doğrultusunda mülteci insanı nasıl heba edebileceğine bir kez daha tanık oluyoruz.

Bir insan, on binlerce insanın hayatını riske atan bir kararı bir gecede nasıl alabilir? Bu tip kararların bir gecede verilmediğini, meselenin arka planında başka politik veya ekonomik sebepler olduğunu öne sürerek soruya itiraz edebiliriz. Hatta girişte dikkat çektiğimiz savaş ve zulümlerin sıradanlaştığını ve bu nedenle yaşananlara karşı hissiyatımızı kaybettiğimizi göz önünde bulundurduğumuzda yönelttiğimiz soru çok absürt bile kalabilir. Ancak herhangi bir devletle veya siyasi konumla ilişkilendirmeden, yani cumhurbaşkanı, başbakan, devlet başkanı veya dışişleri bakanı gibi herhangi bir siyasi makamdan bağımsız, tüm politik konulardan arındırılmış yalın insanı dikkate alarak sorumluluğu yönelttiğimizi düşündüğümüzde, durum farklı bir boyut kazanır. Bu perspektifle asıl meseleye tekrar dikkat çekebiliriz: Yalın ve doğal insan bir gecede on binlerce insanın hayatını riske atan bir kararı verebilir mi?

Politik İnsanın Çıkarıcı Tavrı

Bu suale cevap mahiyetinde ilk olarak, herhangi bir siyasi yapının, insanı hayati riske atan bir kararı niçin ve hangi dürtülerle aldığı meselesi üzerinde durmak gerek. Siyaset, ticaret veya sanat gibi alanların kendine has mantığının olduğu bilinen bir gerçek. Bunlardan siyasal alan, yalın ve doğal insanın politik insana dönüştüğü bir mecra. Bu mecradaki kişi veya kurum, gelişmelerle ilgili güç ve menfaat ekseninde hesabını kitabını yapıyor ve buna göre hareket ediyor. İçinde bulunduğu politik süreçte “çıkarmam ne olacak” diye düşünüyor. Çıkar eksanlı yaklaşım çatışmalara, gerginliklere ve hatta savaşlara kadar götürülebiliyor. Bu nedenle de devletler arası ilişkilerde ortaya çıkan çatışma ve savaş izahatta iki akım birbiriyle yarışıyor. Bir yanda güç mefhumunu merkeze alan realistler, gücü ancak karşı gücün

durdurabileceğini savunurken; aktörler arası işbirliğinin geliştirilmesinden yana tavır koyan idealistler ancak işbirliği yöntemiyle gerginliklerin önüne geçilebileceğini düşünüyorlar.

Siyasal alana yönelik bu betimlemenin ardından ikinci aşamada, herhangi bir siyasi görev veya konumda sorumluluk taşıyan politik insanı, doğallığını kaybetmiş, ülkesel veya kurumsal çıkarı doğrultusunda hareket eden bir kişi olarak tanımlayabiliriz. Bu vasıfta bir kişinin politik menfaatine göre insanı heba edebilecek bir kararı bir gecede verebilmesi gayet doğal bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Nihayetinde meseleyle ilgili hesaplar yapılmış, artılar ve eksiler göz önünde bulundurulmuş, konjonktürün sunduğu kayıp ve kazanç dikkate alınmış ve karar verilmiştir. İdealistlerin savunduğu gibi geçmişte kilit aktörlerle işbirliği zemini oluşturulmuş, sorunun çözümü noktasında mutabakata varılmıştır. Ancak geline nokta anahtar rolündeki diğer aktörlerle işbirliği fayda sağlamamıştır. Bir de bunun üzerine başka acılar eklenince çözüm, bir gecede karar verilerek bulunmuştur. O an itibarıyla siyasal çıkar bunu gerektirdiği için. Alınan karardan doğrudan etkilenen öteki komşu devlet de yine bu çıkar mantığı silsilesi içerisinde karşı tavır geliştirmiştir.

Mülteci İnsan İle İmtihan

Ortaya konulan icraatları üçüncü noktada mülteciler üzerinden irdeleyebilir, Suriye'deki iç savaş nedeniyle ülkesini terk eden kişiler söz konusu olduğunda alınan bu kararın başka hangi anlamlara geldiği sorusunu yöneltebiliriz. Nihayetinde “mültecilik” uluslararası siyasetin ve hukukun insanlık testinden geçtiği can damarlarından biri. Bu alanda verilen sınav, insan hakları dediğimiz mefhumla ilgili hangi tarafın edebiyat hangi tarafın da icraat yaptığını ortaya koyuyor. Öte yandan “mülteci meselesi” ile ilgili çerçeveye netlik kazandırmak için biraz da mülteci insanın ne olduğuna bakmak lazım. Ne olduğunu anlamak için de ne olmadığına göz atmak gerek. Mülteci her şeyden önce bir tehdit veya işgal gücü değildir. Mülteci, gözü başkasının ekmeğinde, aşında veya toprağında olan bir kişi değildir. Mülteci, savaş gibi katlanılmaz nedenlerle yurdu, memleketi, işi ve hayat düzeni gasp edilmiş, onuru zedelenmiş bir insandır. Mülteci, başka

Mülteci, gözü başkasının ekmeğinde, aşında veya toprağında olan bir kişi değildir. Mülteci, savaş gibi katlanılamaz nedenlerle yurdu, memleketi, işi ve hayat düzeni gasp edilmiş, onuru zedelenmiş bir insandır.

coğrafyada yaşamaya mecbur kalarak yabancı insanlara muhtaç konuma düşmüş bir kişidir. Mülteci, hayata yeniden başlayan kişidir.

Dinler ve ideolojik öğretiler işte bu kişinin korunmasını emrediyor. Dinî ve ahlaki değerler arasında başka bir ülkeye iltica eden yani yardıma muhtaç insanı koruma ilkesi ilk sıralarda yer alıyor. Bununla birlikte uluslararası toplum yine bu kişiyi, devletlerin ve toplumların canavarlığa varabilecek eylemlerinden, dürtülerinden korumak için uluslararası mülteci hukuku diye bir bölüm geliştirmiş. 1951 BM Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi bu alanda esas teşkil eden hukuki metni oluşturuyor. Bu metin, ülke çıkarına göre hareket edebilecek ve böylelikle ülkesine sığınan insanın onurunu zedeleyebilecek politik insanı sınırlandırmayı, görev ve sorumluluklarını hatırlatmayı hedefliyor.

Ancak tüm bu değer, öğreti ve normların fayda sağlamadığı durumlar da yaşanabiliyor. Özellikle de oturmuş ölçülerle, devlet adabıyla, kökleşmiş kural ve geleneklerle oynandığı dönemlerde bu tip vakalar görülebiliyor. Politik insan birlikte yaşam adına dokunulmaması gereken birçok değere dokunabiliyor, araçsallaştırabiliyor, siyasallaştırabiliyor. Böylelikle yukarıda bahsettiğimiz ölçüler bu zihniyet için bir anlam ifade etmeyebiliyor. Politik insanın nesnesi hâlini alan mülteciyse siyaset ile insanlık arasına sıkışmış bir varlık olarak karşımıza çıkıyor. Bir yanda dinî, ahlaki, ideolojik öğretilerin referansıyla hareket eden insanların dayanışmasını görüyor; diğer yanda da onu araçsallaştıran siyasetin baskısını yaşıyor.

Üç Tercih Arasında Doğal İnsan

Tüm bu yorumların ardından başlangıçtaki soruya tekrar dönebiliriz. Sunmaya çalıştığımız

tablo karşısında yalın ve doğal insan nasıl bir tavır sergileyebilir? Bir gecede on binlerce insanın hayatını riske atan bir kararı veren siyasete karşı nasıl bir tutum sergileyebilir?

Aldığı eğitimin, sahip olduğu ahlaki anlayışın ve geride bıraktığı sosyalizasyon sürecinin şekillendirdiği karakterine göre büyük olasılıkla üç tavır sergileyebilecektir. Alınan kararı ya destekleyecektir ya eleştirecektir ya da umursamayacaktır. Kararı destekleyen bireyler için latent devletçi, hükümetçi, milliyetçi, vatansever veya partici dürtüler, atılan bu adımın niçin doğru ve yerinde olduğunu o kişinin iç dünyasına fısıldayan saikler olacaktır. Tabii kendi tarafının kararının ne kadar doğru olduğunu savunurken aynı meselede karşı tutum sergileyen komşu ülkenin yaklaşımının ne kadar yanlış olduğunu da gündeme getirecektir. Bunu yaparken tuhaf bir ikilemin içerisinde olduğunun farkında değildir. İkinci kategorideki eleştirel tavır içerisinde olan kişiler konjonktür ve gerekçe ne olursa olsun değer, ilke ve hukuk gibi normatif ölçülerin çiğnenmemesi gerektiğini öne sürerek değerçi, evrenselci ve hukukçu öğretilerden beslendiklerini gösterirler. Dini, dili ve rengi ne olursa olsun eşrefi mahlukat olan insan söz konusu olduğunda bunların ne kadar önemli olduğu, bu nedenle de vicdan kaymasının yaşanmaması gerektiği görüşündedirler. Mülteciyi araçsallaştıran her devletin, vicdan terazisinde kaybettiğinin altını çizerek, Üçüncü kategoriye giren umursamazlar içinse fark eden bir şey yoktur. Onlar kendi işinde gücündedirler. Hatta olayın mahiyetinden bile bihaberdirler. Her bir kişi, tüm bu kategorilerden hangisinde yer aldığını gelişmelerle ilgili tutumunda açıkça görecektir ve inancı, dünya görüşü doğrultusunda vicdanına hesap verecektir.

Fransa'nın 20 İslamofobi Ka

Fransa'nın başkenti Paris'te binlerce kişi 10 Kasım'da ülkedeki İslam karşıtı açıklamalar ve saldırıları protesto etti. Birçok derneğin çağrısıyla Gare Du Nord tren garından toplanan eylemciler, yürüyüşe geçti. Eylemciler, Müslümanlara karşı ırkçı açıklamaların ve saldırıların sona ermesini, başörtülü Müslümanlara ayrımcılık yapılmamasını talep etti.

2019 Yılındaki İslamofobi Raporu

Fransa'daki İslamofobi İle Mücadele Derneği (CCIF) 2019 yılının İslamofobi raporunu yayınladı. Rapor Müslümanlara yönelik ırkçılık konusunda alarm veriyor.

Hassina Mechai*

Fransa İslamofobi İle Mücadele Derneği'nin (CCIF) açıkladığı 2019 yıllık raporu, akıllara "2019 yılı Fransa için İslamofobi yılı mı oldu?" sorusunu getirdi. Merkezi Paris banliyösünde yer alan CCIF, Fransa'da 2019 yılı için 789 İslamofobik vaka kaydetti. Ülkedeki İslamofobik vakalarda 2018'e göre yüzde 17, 2017'ye göre ise yüzde 77 artış söz konusu. Müslümanlara yönelik suç eylemlerini farklı bir yöntemle kaydeden Fransa İçişleri Bakanlığı'na göre ise, 2019'da 154 Müslüman karşıtı olay yaşandı ve bu vakalarda 2018'e göre yüzde 54 artış kaydedildi.

İslamofobik Eylemler Eksik Raporlanıyor

CCIF'in daha önceki verilerini inceleyelim: Kurum 2017'de 446, 2018'de 676 ve 2019 yılında ise 789 İslamofobik eylem kaydetti. Bu vakaların yüzde 59'unun ayrımcılık nedeniyle ortaya çıktığı, eylemin gerçekleştiği alan olarak da yüzde 59'unun kamu hizmeti veren kurumlarda meydana geldiği görülüyor. Ayrıca bu eylemlerin yüzde 70'inin kadınlara yönelik yapıldığı da veriler arasında. CCIF Direktörü Jawad Bachare, bu sayıları Perspektif'e şöyle yorumluyor: "Bize herhangi bir şikayet ulaşır ulaşmaz, söz konusu eylemin gerçekten İslamofobik olup olmadığını tespit etmek için hukuk servisimiz tarafından bir prosedür başlatılıyor. Eğer eylem daha çok ırkçı eylem kapsamına giriyorsa, ırkçılığa karşı mücadele veren diğer STK'lara yönlendiriyoruz. 2019 için 789 İslamofobik eylem kaydedilmiş olsa da, aynı yıl aslında 2000'den fazla başvuru aldık."

CCIF bu vakaların kaydını gerçekleştirirken kendi geliştirdiği bir metodoloji uyguluyor. Dernek, kendisine gelen tüm bilgi taleplerini, şahitlikleri ve ihbarları kaydetse de, sadece CCIF tarafından tanımlanan İslamofobi tanımına uyan eylemler İslamofobik eylem olarak kayıtlara geçiyor.

CCIF'e göre İslamofobi, "İslam dinine aidiyeti görünür olan veya tahmin edilen, fiziki veya tüzel kişilere karşı ayrımcılık veya

© Anadolu images

*Cezayir kökenli Fransız gazeteci Mechai, Hukuk yüksek lisansı yapmış ve Uluslararası İlişkiler ile Afrika ve Orta Doğu ilişkileri konusunda uzmanlaşmıştır.

şiddet eylemlerinin bütünü” olarak tanımlanıyor. Dernek, bu şekilde özel bir ırkçılık anlamını taşıyan İslamofobiyi, klasik ırkçılıktan, özellikle de Arap karşıtı ırkçılıktan ayırmak için büyük özen gösteriyor. Öte yandan CCIF tarafından kullanılan bu tanım, eleştirilerle de karşılaşılıyor. Jawad Bachare'ye göre, CCIF'in İslamofobi tanımı Fransa bağlamı ile İslamofobiyi tanımlayan uluslararası metinler arasındaki birleşimin bir ürünü: “Fransa’da bu kelimeyi kullanmak bile reddediliyor ve her zaman dine yönelik eleştiri özgürlüğü destekleniyor.”

Herhangi bir eylemin İslamofobik niteliği derneğin hukukçuları tarafından saptanınca ya arabuluculuk yapılmaya çalışılıyor, ya suç duyurusunda bulunuluyor ya da dava açılıyor. CCIF her seferinde mahkemeye başvurmuyor. Jawad Bachare bu durumu şöyle açıklıyor: “Dosyaların sadece yüzde 5 ila 6’sı hâkim karşısına çıkıyor. Genelde yasayı hatırlatmak ve arabuluculuk yapmak için bir uzlaşma aşaması başlatıyoruz. Ancak örnek verecek olursak İslam’ı Nazizmle karşılaştıran gazeteci ve yorumcu Eric Zemmour’la doğrudan mahkeme yolunu seçtik. Onun durumu, medyada aşikâr bir şekilde yapılmış İslamofobik bir eylem olarak kabul edildi.”

Kamuda İslamofobi

Fransa’da Müslümanlara yönelik gerçekleştirilen vakaların ayrıntısı ise şu şekilde: Ayrımcılık (618), hakaret (111), kışkırtma veya ırkçı nefrete teşvik (99), karalama (93), fiziksel şiddet (68), aşağılama veya kutsala hakaret (22) ve terörle mücadele ile ilgili durumlar (32). Dolayısıyla, rapor edilen olayların ezici çoğunluğu İslamofobik ayrımcılık (yüzde 59.3) nedeniyle yapılıyor. Bu ayrımcılık bir spor kulübüne veya işe başvuru gibi çok çeşitli durumlarda ortaya çıkabiliyor. Fransa’da kamu hizmeti veren kurumlarda Müslümanlara yönelik yapılan ayrımcılık sayısı 369 iken, özel sektördeki işletmelerde 197 ayrımcılık vakası CCIF tarafından kaydedilmiş durumda.

Dolayısıyla önceki yıllarda olduğu gibi İslamofobik eylemlerin gerçekleştiği ana alanlardan biri de kamu hizmet kurumları. Bu kurumlarda yapılan ayrımcılık en çok (yüzde 48,3) eğitim alanında (ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim) görülüyor.

Kamu hizmetlerindeki bu yoğunluğu çeşitli faktörlerle açıklamak mümkün. Birincisi Bachare'ye göre, “Laiklik kavramı çoğu zaman onu uygulaması gereken insanlar tarafından çarpıtılıyor. İşte bu yüzden kamu hizmetleri İslamofobik ayrımcılığın yapıldığı yerlerin başında geliyor.” Vakaların yüzde 70’i kadınlara yönelik, dolayısıyla İslamofobik fiillerden en çok kadınların etkilenmesiyle alakalı Bachare şu ifadeleri kullanıyor: “Müslüman kadınların başörtüsü gibi dinî bir sembol kullanmaları Müslüman olduklarını daha da açığa çıkarıyor. Fransız makamlarının Müslüman biri saldırıya uğradığında bunu sistematik olarak İslamofobik vaka olarak varsaymalarını istiyoruz. Mevcut durumda bu böyle değil.”

CCIF'in İslamofobi raporunda bazı örnekler de var. Örneklerden biri 97 yaşındaki büyükannesini huzur evinde düzenli olarak ziyaret eden başörtülü bir kadının yaşadıkları üzerine. Kurum görevlilerinden biri, kadının binaya girip ziyarette bulunmak istediği takdirde “kafasına taktığı şeyi” çıkarmasını istemiş, yönetim de ziyaretin reddedilmesine onay vermiş. Bunun üzerine CCIF avukatı huzur evi yönetimine yasal çerçeveyi hatırlatmış. Resmî özür dilendikten sonra kadının ziyaretlerine zorluk çekmeden devam etmesi sağlanmış.

Başka bir örnek de bir spor salonuna üye olmak isteyen genç bir kızın yaşadıklarına dair. Bu kıza başörtüsünü çıkarması kaydıyla üyelik sağlanacağı belirtilmiş. CCIF avukatı, sağlık ve güvenlik kurallarına ilişkin koşulları kontrol etmiş, spor salonunun yöneticisiyle görüşüp yasal çerçeveyi hatırlattıktan sonra genç kızın spor salonuna üye olmasını sağlamış.

Son örnek ise ulaşım kartı oluşturmak için bir toplu taşıma kuruluşunun şubesine başvuran bir kadının durumuyla ilgili. Görevli, yapılan talebi başvuru sahibinin başörtüsü taktığını gerekçe göstererek reddetmiş. Bunun üzerine yine CCIF avukatı görevlilere yürürlükteki kanunu hatırlatan bir mektup göndermiş. Bu mektup sonrası kullanıcı başörtülü fotoğrafı bulunan bir taşıma kartı elde edebilmiş.

Bununla birlikte CCIF yıllık İslamofobi raporunda “ırkçılığın eksik rapor edildiğini ve ihbarı yapılmayan çok sayıda vakanın olduğunu” da ekliyor. Jawad Bachare'ye göre duyurulan rakamlar aslında çok daha fazla. “Fransa’da tüm ırkçılık çeşitleri göz

Ortada İslamofobi gerçeğini inkar etmeye yönelik ideolojik bir savaş var. Bu savaş, köklerini Fransa'nın sömürge geçmişinde ve asimilasyon meselesinde buluyor.

önüne alındığında ırkçı eylemlerin sadece yüzde 5'i beyan ediliyor. Geride kalan vakalar ihbar bile edilmiyor."

Fransa Özelinde İslamofobi

İslamofobik ırkçılık sınır tanımadan bugün tüm dünyada yayılırken, Fransa özelinde kendine has bir şekil kazanıyor mu? Bu, aynı zamanda CCIF raporunda da ele alınan bir soru.

Fransa'da Müslümanların temel özgürlüklerine yönelik aşırı güvenlikçi ve kısıtlayıcı bir yaklaşıma yer verilmesi ve Müslümanların kökenleri üzerinden etiketlenmeleri gibi çifte bir söylem gelişmiş durumda. Raporda, devlet yetkilileri açısından "İslam" ve "Müslüman" gibi ifadelerin "İslamizm" ve "İslamist" kelimeleri ile eşanlamlı hâle geldiği belirtiliyor.

Ayrıca Fransa'da ırkçılığın değiştiği de gözlemleniyor. Eski biyolojik ırkçılığın yerini yavaş yavaş daha sinsî bir ırkçılık almış durumda. Bu tarz ırkçılık, bir kesimin aşağılanması ve sosyal anlamda dışlanmasını haklı çıkarmak için kültürel veya dinî farklılıkları temel alma eğiliminde olan "ırksız ırkçılık".

Fransızların laiklik konusundaki tepkilerini anlamak ve yorumlamak için aslında toplumsal bağlamı de ele almak gerek. Genellikle özcü söylemleri yani kişileri kökenleriyle etiketlemeyi haklı çıkarmak için "İslam eleştirisi" kullanılıyor. Jawad Bachare bu durumu şöyle açıklıyor: "Laiklik ilkesi açık. Ama biz kamu görevlilerinin laiklik tanımı konusunda eğitilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Laiklik kisvesi altında insanların ayrımcılığa uğradığı durumlar var. Laiklik saptırılıyor. Daha geniş anlamda, başörtülü genç kızların özgürlüğüne aykırı olan 15 Mart 2004 tarihli yasa gibi özgürlüğü kısıtlayıcı etkileri olan yasalar var. Ortada resmen bir devlet İslamofobisi var. Bu yasa ayrımcı bir yasa ve bu konuda yeni bir değerlendirme yapılmasını istiyoruz." Bununla birlikte raporda bu yasanın başörtüsü

nedeniyle okuldan dışlanan kızların maddi durumlarının kötüleşmesine neden olduğu da belirtiliyor.

Jawad Bachare'ye göre Fransa'nın İslamofobi kelimesini ve bilhassa bu özel ırkçılığı kabul etmede bu kadar zorlanmasının nedeni, olayın aslında ideolojik olmasından kaynaklanıyor. "Fransa'da Eric Zemmour adlı gazeteci tarafından 'Büyük Yer Değiştirme' (Fr. 'Le Grand Remplacement') teorisi yayılıyor. Bu teoriye göre Müslümanlar yerel halkın yerine geçmek istiyor. Hatta Christchurch teröristi bu teori adına saldırının sorumluluğunu üstlenmişti. Aslında Fransa'da sorunla baş etmemek için zaman kazanma yoluna gidiliyor. İrkçılık Fransız toplumunu kuşatmışken devletin bunu reddetmesi buna bir örnek. Ortada İslamofobi gerçeğini inkar etmeye yönelik ideolojik bir savaş var. Bu savaş, köklerini Fransa'nın sömürge geçmişinde ve asimilasyon meselesinde buluyor."

Buna rağmen Bachare durumun yavaş yavaş değiştiğine inanıyor. Bunun kanıtı olarak nefret karşıtı bir platform olan "Hatemeter" sitesinden bahsediyor. Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen proje, İslamofobik mesajların sosyal ağlarda yayılmasıyla mücadele etmeyi amaçlıyor. İyimser olmak için bir başka neden de 10 Kasım'da Fransa'da 13 binden fazla insanı bir araya getiren yürüyüşün başarısı. Fransa'da ilk kez, İslamofobiyle mücadele kapsamında bir gösteri, sendikacı ve solcu derneklerin büyük bir kısmını ve çok sayıda ırkçılık karşıtı kuruluşu bir araya getirmeyi başardı.

Jawad Bachare sözlerine şunları ekliyor: "Sağlam bir mücadele ancak seferberlikle oluşur. Bu yürüyüşle beraber sol cemaat İslamofobi sorununa dair bir farkındalık oluştu. Emmanuel Macron'un politikası, bir dini damgalayarak Fransızları ayırıyor ve bölüyor. İçişleri Bakanının bir dinî uygulamayı nitelemek için hafif radikalleşme belirtilerinden bahsetmesi, bir dinî uygulamayı suç ve bunu uygulayanları da suçlu saymak değildir de nedir?"

*Risk sosyolojisi, risk toplumu, suç ve terör korkusu ile modern toplumda güvenlik konularında uzmanlaşan Elmas, doktorasını Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Uluslararası Güvenlik Anabilim Dalı Programı'nda tamamlamıştır.

Risk Toplumu, Artan Güvensizlik ve Kozmopolitan Çıkış

Kovid-19 birkaç ay gibi kısa bir süre içerisinde dünyadaki bütün toplumlar için ortak bir risk hâline geldi. Korona salgını, içinde yaşadığımız “risk toplumlari”na yeniden ışık tutuyor.

Dr. M. Salih Elmas*

Risk, günümüzün anahtar kelimelerinden biri ve belki de en önemlisi. Özellikle ulusal ya da uluslararası boyutta tecrübe ettiğimiz siyasetten ekonomiye, çevreden sağlığa birçok kriz, istesek de istemesek de risk olarak yaşamak zorunda olduğumuzu bize hissettiriyor. Ulusal ve uluslararası seviyedeki kurumsal mekanizmaların durduramadığı, alınan tedbirlerin yetersiz kaldığı, giderek yaygınlaşan karantina uygulamalarıyla Covid-19, diğer adıyla koronavirüs küresel salgını, risk toplumuna dair tartışmaları ve risk toplumunun gerçekliğini modern insana, bizlere tekrar hatırlatıyor.

Risk toplumu, bundan beş yıl önce hayatını kaybeden Alman sosyolog Ulrich Beck'in modern toplumun kökenlerine, nasıl bir ilerleme modeli önerdiğine ve onun gelişme dinamiklerinin sorgulanması gerektiğine dair ortaya atmış olduğu çığır açan bir tez ve kendisinden sonra bu tartışmayı devam ettirmek isteyenlere de bir miras esasen. Risk toplumu teziyle Beck, Aydınlanmadan günümüze modernliğin akılcılık, rasyonellik, bilimsel bilgi etrafında kurguladığı dünyanın hangi ölçüde başarıya ulaştığını sorguluyor. Ancak risk toplumunu anlamak, öncelikle modernliği ve modern toplumun temel dinamiklerini anlamaktan geçiyor.

Modernlik ve Yan Etkileri

Modernlik, Aydınlanma dönemiyle felsefi temelleri atılan, ulus-devlet siyaseti üzerinde şekillenen ve ekonomik gelişme modeli olarak kapitalizmi esas alan bir toplumsal, siyasal ve ekonomik yaşam projesi ya da ideali. İnsanın bilimsel bilgi ile doğa üzerinde tam bir kontrol sağlayabileceği ve bu kontrolün insanlığa ya da bu iddiayı sahiplenenlere daha iyi, daha refah, daha denetimli, daha güvenli bir yaşam sunabileceği temel kabulüne dayanıyor. Modern toplum da ekonomi, çevre, sağlık, güvenlik gibi

birçok alanda uzmanlaşmış kurumsal mekanizmalara sahip olan, rasyonel, akılcı ve bilimsel bilgi eksenli kararlar alan bir sistem anlamına geliyor. Zira modern toplumu kendinden önceki toplumlardan ayıran en önemli özellik de bu kurumsal mekanizmalar ve uzmanlaşma.

Modern toplum ya da siyasi karşılığı olarak ulus-devletin sorunlara disipline edici ve kontrol odaklı bir yaklaşımı söz konusu. Dolayısıyla ulus-devlet sağlık sistemleri, ceza adalet politikaları, güvenlik güçleri, ekonomik ve sosyal düzenleyici kurumlarıyla vatandaşlarını kendi sınırları içerisinde koruma sözü veriyor. Daha fazla üretim, daha fazla gelir, tam istihdam, sanayileşme ve teknolojik ilerleme en öncelikli amaçları arasında. Ancak özellikle Soğuk Savaş'ın bitişiyle bugün gelinen noktada modern ulus-devlet, vaat ettiği kontrol ve denetimi ne yazık ki sağlayamıyor. Sanayi Devriminin ikinci aşamasıyla birlikte hız kazanan uzmanlaşma ve sanayileşme modeli, bugüne değin modern toplumların ekonomik refah seviyesini, kentleşmeyi, iletişim olanaklarını önemli ölçüde arttırdı; ancak farkında olmadan modern bireyi gittikçe büyüyen riskler ve belirsizlikler karşısında da yalnız bıraktı. Küresel ısınma, çevresel felaketler, iklim krizi, gen teknolojilerindeki ve sağlık sektöründeki kontrolsüz testler, verim artırıcı ilaçlama sonucu tarım alanlarının kullanılmaz hâle gelmesi, süper antibiyotiklere olan ihtiyacın artması ve nükleer teknolojilerin yaygınlaşması gibi birçok sorun bundan iki yüzyıl öncesinin sanayi öncesi döneminde ne tahmin edilebiliyor ne de bilinebiliyordu.

2019 dünya ortalama sıcaklığının en yüksek olduğu yıl oldu ve en sıcak 20 yılın 19'u 2001 sonrasında yaşandı. Bu da gösteriyor ki siyaseten kim karşı çıkarsa çıksın küresel ısınma kendi karşıtlarını da etkileyecek gerçek bir kriz. Küresel ısınmanın getirdiği iklim krizi, bir taraftan kurak bölgeleri daha

Modernliğin getirdiği yan etkileri felaketlerle ya da endişelerle tecrübe etmeye başladığımız noktada modern toplumdan risk toplumuna geçmiş oluyoruz. Dolayısıyla risk toplumu modern sisteme içkin bir durum ve bizzat modernliğin içinden çıkıyor.

Kötü durum senaryosu gerçekleşse de gerçekleşmese de biz risk hesaplamalarına göre yaşıyor ve riski, farkında olmadan da olsa, hayatımızın merkezine koymuş oluyoruz. Eylemlerimiz riskleri önlemek üzerine kuruluyor.

da kuraklaştırırken yağış alan bölgelerde daha fazla yağışa sebep oluyor. Seller artıyor. Tarımsal verim düşüyor, hammadde sorunu ortaya çıkıyor, sorumsuz kentleşme ve betonlaşmayla beraber yer altı suları azalıyor, su sorunu baş gösteriyor. Hepsi birbiriyle bağlantılı olan bu krizlerin merkezinde de de insan, daha özeldi ise modern insan ve modern toplumun gelişme dinamikleri yatıyor. Dolayısıyla modernliğin bir başarısı olarak addedilebilecek teknolojik ilerleme ve sanayileşmenin üretim ve ekonomik gelir eksenindeki modern topluma sunduğu “başarıların” artık gerçek bir “başarı” olmadığı, aksine krizlerin sebebi olduğunun farkına varıyoruz. Beck bu açıdan modern insanın kendisinin ürettiği bu riskleri modernliğin yan etkisi olarak görüyor. Modernliğin getirdiği bu “yan etkileri” felaketlerle ya da endişelerle tecrübe etmeye başladığımız noktada ise modern toplumdan risk toplumuna geçmiş oluyoruz. Dolayısıyla risk toplumu, modernliğe, modern ilerleme ve gelişme dinamiklerine, geniş anlamıyla modern sisteme içkin bir durum ve bizzat modernliğin içinden çıkıyor.

Risk Tuzağı ve Artan Güvensizlik Hissi

Risk toplumuyla dört bir yandan felaketlerin üst üste geldiği, tehlikelerle dolu bir dünya tanımlaması yapmak da doğru değil. İnsanoğlu modern öncesi dönemlerde de birçok tehlike ve sorunla baş etmek zorunda kaldı. Daha önce de salgın hastalıklar, depremler, felaketler söz konusuydu. Kitlelölümler yine yaşanıyordu. Ancak bugünkü dünyamızı ve modern düşünce yapısını farklı kılan, olaylar ya da sorunların sorumluluğunun kadere ve kaderciliğe atfedilememesinde yatıyor. Modernlikte kader inancının yerini bilimsel-rasyonellik ve akılcılık almış durumda, dolayısıyla sorunların kontrol edilemediğinin hissedildiği noktada risk hesaplamaları devreye giriyor. Yapılan risk hesaplamaları ile

henüz gerçekleşmemiş olaylar bile gerçek olacakmış gibi değerlendirilerek önlemler alınmaya çalışılıyor, politikalar üretiliyor. Ancak bir sonraki aşamada da başka riskler için başka tedbirler alınması gerekiyor. “Risk tuzağı” olarak adlandırılan bu durumda, söz konusu kötü durum senaryosu gerçekleşse de gerçekleşmese de biz risk hesaplamalarına göre yaşıyor ve riski, farkında olmadan da olsa, hayatımızın merkezine koymuş oluyoruz. Eylemlerimiz riskleri önlemek üzerine kuruluyor. Dolayısıyla bu doğrultuda işleyen rasyonel bir sistemin böylesi sonuçlara sebep olmasının normal olduğunu da kabul etmek gerek. Modern toplumun risk toplumuna dönüşme süreci diğer bir açıdan da bu eksende yaşanıyor.

Bu dönüşüm sürecinde elbette güvenlik hissi de zedeleniyor. Artık modernliğin siyasi sac ayağında yer alan ulus-devlet, modern insan için güvenli bir liman olamıyor; sınırlarımızı küresel ısınmanın, çevresel felaketlerin, iklim krizinin, salgınların etkilerinden koruyamıyoruz. Ayrıca risk addedilen durumların gerçek olmasıyla ortaya çıkan felaketlerin etkileri nesilleri aşabiliyor. Örneğin; Çernobil’de, ardından Fukushima’da yaşanan nükleer faciaların gerçek bedelini sadece felaketi yaşayan nesil değil sonraki nesiller de ödemek zorunda. Zira nükleer felaketlerin ortaya çıkardığı radyoaktif serpintiler, rüzgarlar ve okyanus sularıyla dünyaya hızla yayılabiliyor. Benzer şekilde, tarımda verim artırıcı ilaçların kullanılmasının olağan hâle gelmesinin, GDO’lu ürünlerin yaygınlaşmasının ve yakın gelecekte kurulması planlanan sentetik et üretim fabrikalarının bize ve bizden sonraki nesillere ne gibi etkileri olabileceğini ne yazık ki bilemiyoruz. İşte bu ve bunun gibi birçok alanda tecrübe ettiğimiz belirsizlik ve öngörememezlik, risk düşüncesini, “ya şöyle olursa” sorularını hayatımızın merkezine oturtarak korkularımızı ve devamında güvensizlik hissimizi besliyor.

Modernliğin siyasi sac ayağında yer alan ulus-devlet, modern insan için güvenli bir liman olamıyor; sınırlarımızı küresel ısınmanın, çevresel felaketlerin, iklim krizinin ve salgınların etkilerinden koruyamıyoruz.

Bu güvensizlik hissinin ulus-devlet siyaseti ve güvenlik politikalarıyla da ciddi bir ilişkisi var. Modern birey gibi kontrol ve denetimi kaybettiğini düşünen modern ulus-devlet de bu belirsizlik ortamından faydalanabiliyor. Daha fazla denetim ve kontrol vaadiyle güvenlik politikaları radikalleştiriliyor. Ancak bu radikalleşme, topluma da farklı kutuplaşma alanları ve yeni karşıtlıklar olarak yansıyor. Özellikle 11 Eylül sonrasında terör tanımının esnetilerek uygulanmasıyla beraber güvenlik politikalarının risk ekseninden meşrulaştırılması, bugün Hindistan'da, Myanmar'da, Çin'de Müslümanlara, başka coğrafyalarda ise başka etnik veya dinî gruplara karşı uygulanan toplumsal linçleri, ayrımcılıkları "normalleştiriyor".

Kozmopolitan Çıkış

Risk toplumunda karşı karşıya kaldığımız riskler, farkında olmasak da ulus, devlet, toplum ya da birey ayrımı yapmaksızın hepimiz üzerinde oldukça eşitleyici ve birleştirici bir etkiye sahip. Beck, II. Dünya Savaşı'nda bile açlık çekmeyen birçok insan

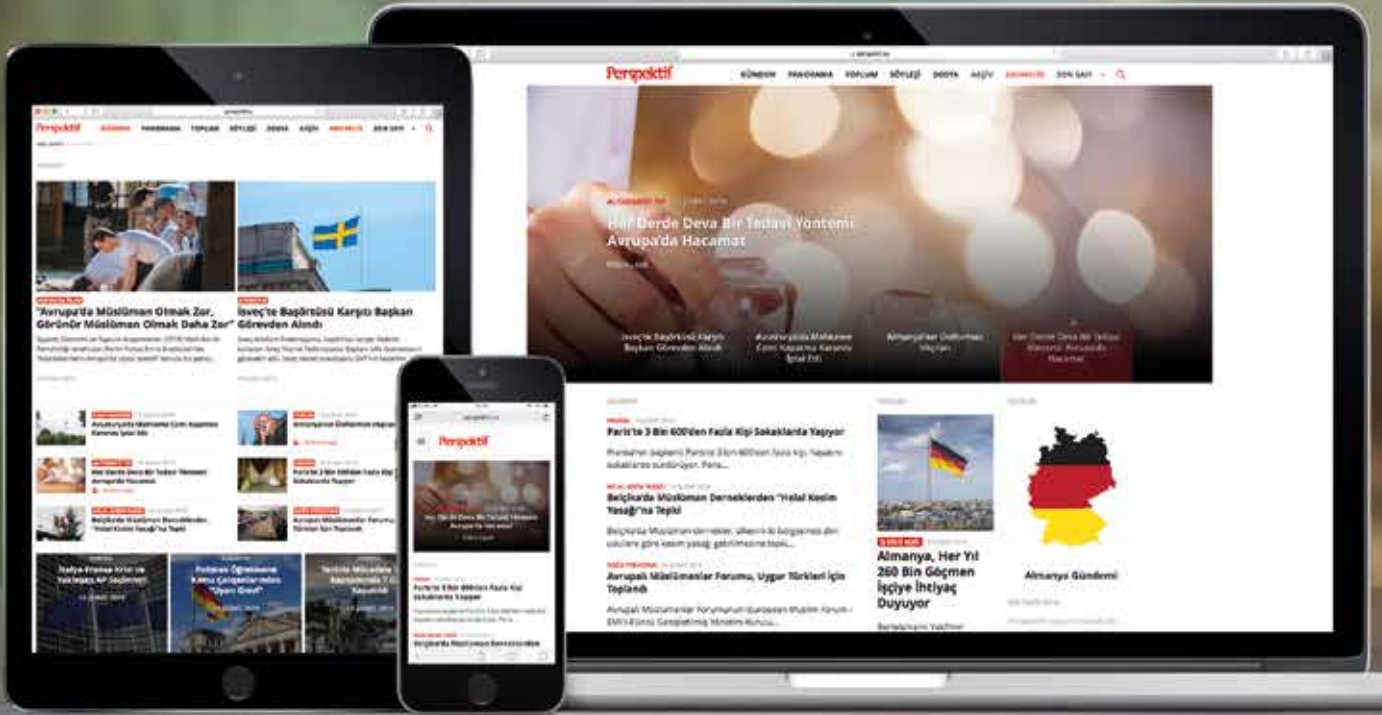
olduğunu, ancak karşı karşıya kaldığımız riskler karşısında hiçbir birey ya da toplumun böyle şanslı olamayacağını ifade ediyor. Çünkü riskler hiyerarşik değil, bir anlamda demokratik yayılıyor. Sermaye gibi eşitsiz dağı(t)lmıyor topluma. Herkesin risklerle eşit şartlarda baş edebilme imkânı söz konusu olmasa da riskin varlığı açısından herkes oldukça eşit. Bu anlamda riskler, toplumsal kutuplaşmaları, karşıtlıkları unutturabiliyor ve karşıtları aynı masa etrafında birleştirebiliyor. Hangi alanda yaşanırsa yaşansın, dünyanın herhangi bir köşesinde gerçekleşen felaketler, ayrımcılıklar, adaletsizlikler sadece o sorunlarla doğrudan yüzleşenlerin değil hepimizin bir problemi aslında ve biz bunu istesek de istemesek de bir noktada kabul etmek zorunda kalacağız. Bu açıdan kozmopolitan vizyona sahip bir politika ve bakış açısı, herkesin yaşayabileceği bir dünya adına elzem görünüyor. "Kozmopolitan çıkış" için ilk adımın toplumlara yönlendiren elit ve yöneticiler tarafından atılması gerektiği unutulmamalı.

Avrupa ve Müslümanların gündemini

perspektif.eu

üzerinden takip edin.

*Onkoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi olan İlhan-Mutlu, şu an Viyana Tıp Üniversitesi Onkoloji Kliniği'nde üst sindirim sistemi tümörleri biriminin başkanlığını yapmaktadır.

Komplo Teorileri ve Bilimsel Bilgi Arasında

D-19

Koronavirüs ve yol açtığı Kovid-19 isimli hastalık, dünya üzerindeki milyarlarca insanı aynı gündem etrafında buluşturdu. Salgınla ilgili komplo teorileri yükselişte olsa da bilimsel araştırmalar, Kovid-19'un gelişi konusunda insanlığı çok önceden uyardı.

Dr. Ayşegül İlhan-Mutlu*

Kovid-19 pandemisinde mart ayı sonu itibarıyla dünya genelinde en az bir milyon insan koronavirüsüyle enfekte oldu. Yüzbinlerce insan virüsle savaşı kazanırken, onbinlercesi maalesef o kadar şanslı değildi. Birçok ülke sokağa çıkma yasağı uygularken, kurallar diyarı Avrupa Birliği dahi, kimi temel konularda esnekliklere gitmek durumunda kaldı. Misal, Avusturya'da artan doktor ihtiyacını karşılayabilmek adına, martın son haftası itibarıyla doktor branşları rafa kaldırıldı. Böyle olunca, göz doktorunun zatürre tedavisi uyguladığı bir sağlık sistemi ile karşı karşıyayız. Yabancı diplomalı öğrenciler için normal zamanlarda yıllarca sürecek tıp fakültesi denklik işlemleri de yine rafa kaldırılan prosedürlerden. Zira hastalığın asıl tepe noktasına nisan ayı sonu itibarıyla ulaşacağı tahmin edilirken, Avusturya için, şu anda bile (mart sonu) sağlık sisteminin sınırları zorlanmakta. Doktor ihtiyacı da ancak bu denli radikal esneklikler ile karşılanacak gibi duruyor. Bu sayıların her biri gün gün katlanarak arttıkça, komplo teorisyenlerinin ileri sürdüğü argümanlar da çeşitleniyor.

Bir Netflix dizisi izler gibi izlediğimiz gelişmeler ve üretilen komplo teorileri, çoğu zaman birbirine zıt konuları içeriyor. İşin ilginç, bu teorilere inanan ve yayan kişiler için içerikteki tutarsızlıklar ve akla yatmayan unsurların pek de önemi yok. Örneğin bir gün bu virüsü Amerika'nın Çin'in önlenemez yükselişini durdurmak için geliştirip, Amerikan askerleri üzerinden Çin'in ticaret bölgesi olan Wuhan'a aktardığı söylenirken, diğer bir gün virüsün Çin'de üretilip, Çin'in zaten istenmeyen yaşlı nüfusunun bir kısmını elimine ettikten sonra, kasıtlı olarak bütün dünyaya yaydığı ve böylelikle ekonomik gücünü katlamayı hedeflediği söylenebiliyor. Başka bir tanesinde ise olaydan menfaat sağlayan büyük güç Rusya olarak karşımıza çıkıyor. Buradaki özne olan ülkenin yerine, İsrail, Hindistan, İngiltere veya Almanya koyup, internette aratıp herhangi bir komplo teorisi ile karşılaşılabiliyorsunuz.

Her ne kadar kısa bir süre önce bilim dünyasının en itibarlı dergisi Nature'da virüsün genetik açılımı ve mutasyon şeması ortaya konup, virüsün insan yapısı değil, doğal mutasyon sonucu ortaya çıktığına dair sağlam kanıtlar gösterilmiş olsa da, bir çok insan kanıta dayalı bilgi yerine, kaynağı meçhul sosyal medya paylaşımlarını tercih edebiliyor. Fakat

işin ilginç, artan bir şekilde kimi komplo teorilerine bilimsel kaynakların da temel olarak gösterilmeye başlanması. Mevcut resimde bilimsel öngörü ile komplo teorileri birbirine karıştırılmış durumda. Bu aşamada bilimsel verilere ve yıllar önce zikredilmiş öngörülere göz atmakta fayda var.

Kovid-19 Yeni Bir Pandemi Mi?

Dünyamızı ilk defa Çin menşeli bir pandemi yaşamıyor. Çok değil, bundan yaklaşık 17 yıl önce, mezkur yeni koronavirüsünün (SARS-CoV-2) akrabası olan SARS-CoV, yaklaşık 1000 kişinin vefat ettiği bir pandemi fırtınası oluşturmuştu. Hemen akabinde yapılan derin bilimsel çalışmalar, öncelikli olarak virüsün çıkış nedenine odaklandı. Sağlam çalışmaların gösterdiğine göre, 2003'teki SARS-CoV, yarasalardan insana geçmiş bir virüs. Yarasada hastalık yapmayan virüs, başka bir canlıyı ara konak olarak kullanıp insana geçiyor ve ani ağır bir solunum yetmezliğine sebebiyet veriyor (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS). Bu ara konak için hâlâ birbirinden farklı fakat yine de benzeşen görüşler mevcut olsa da, birçok bilim insanının ortak noktası misk kedisi tüketiminde yoğunlaşıyor. Zira Çin, envai çeşit yaban ve evcil olmayan hayvanın tüketildiği bir ülke. Birçoğumuzun ismini dahi bilmediği misk kedisi hayvanı, Çin'de tüketilen evcil olmayan hayvanlardan sadece bir tanesi. Hayvanlar pişiriliyor olsa, virüsün etkinliğini kaybettiğini varsayabiliriz, fakat tüketim çiğ olarak gerçekleşince, hayvanlardaki mikroorganizmalar da haliyle bütün etkinliği ile insanlara aktarılabilir.

Birçok uzman ve bilimsel yayın, 2003 tarihinden itibaren Çinli yetkilileri ve tüm dünyayı uyarmaya başlamıştı. Zira evcil olmayan hayvan etinin çiğ tüketimi Çin'de tam gaz devam ediyor ve bu durum bir saatli bombaya benzetiliyordu. Bizim tahayyül dahi edemediğimiz şeylerin, dünyanın kimi yerlerinde gıda olarak tüketilmesini Avrupalı perspektifi ile anlamak kolay değil. Bunu belki Gaziantep'li şeker hastası bir amcaya, "baklavadan kesinlikle uzak duracaksın" demekle, ya da Rizeli ritim bozukluğu olan bir teyzeye, "çay tüketmeyeceksin" demekle kıyaslayabiliriz. Bu sözlerimiz ne kadar dinlenir, yüzyıllardır kültür ile iç içe geçmiş bu gıda çeşitlerinden ne kadar uzak durulabilir? Haliyle Çin'de de durum farklı olmadı ve tüketim devam etti.

Misk kedisi hayvanı, Çin'de tüketilen evcil olmayan hayvanlardan sadece bir tanesi. Hayvanlar pişiriliyor olsa, virüsün etkinliğini kaybettiğini varsayabiliriz, fakat tüketim çığ olarak gerçekleşince, hayvanlardaki mikroorganizmalar da haliyle bütün etkinliği ile insanlara aktarılabilir.

İşte komplo teorisi ve bilimsel öngörü arasındaki devasa fark da burada karşımıza çıkıyor. Zira bilimsel öngörüsü olan devletler, ki büyük devlet olmak bunu gerektirir, bu durumu değerlendirip, olası bir pandemi tekrarında nasıl hareket edilebilir diye acil durum senaryosu geliştirip, beyin fırtınası oluşturdular. Süper güç olan birçok ülkede düşünce kuruluşlarının varlığını biliyoruz. Yani bu kurumlar ya da bu devletlerin tutumu, toplumsal bir olayın müsebbibi olmaktan ziyade, çıkabilecek olayları bilimsel veriler ışığında tahmin edip, öngörüp, bu olaylara karşı doğru politika ve sosyal duruş sergilemek yönünde oluyor. Başka insanlar, olayın komplo teorisi olup olmadığı yönünde geliştirilen dizvari senaryolarla vakit geçirirken, bu bahsettiğimiz odaklar çoktan pozisyon alıp, bu pandeminin yol açacağı ekonomik, sosyal, dinî ve teknolojik etkileri hususunda öngörülerini geliştiriyorlar bile. Bir taraf, kendi kontrolü dışında gelişmekte olan komplo teorilerine inanıp, kendisinin fırtınada sürüklenen bir sandal gibi etkisiz olduğu düşüncesi ile sorumluluktan psikolojik olarak sıyrılırken, diğer taraf fikir

ve öngörü geliştirerek zor olanı yapıyor. Kazananlar da bu zor olanı seçenler oluyor.

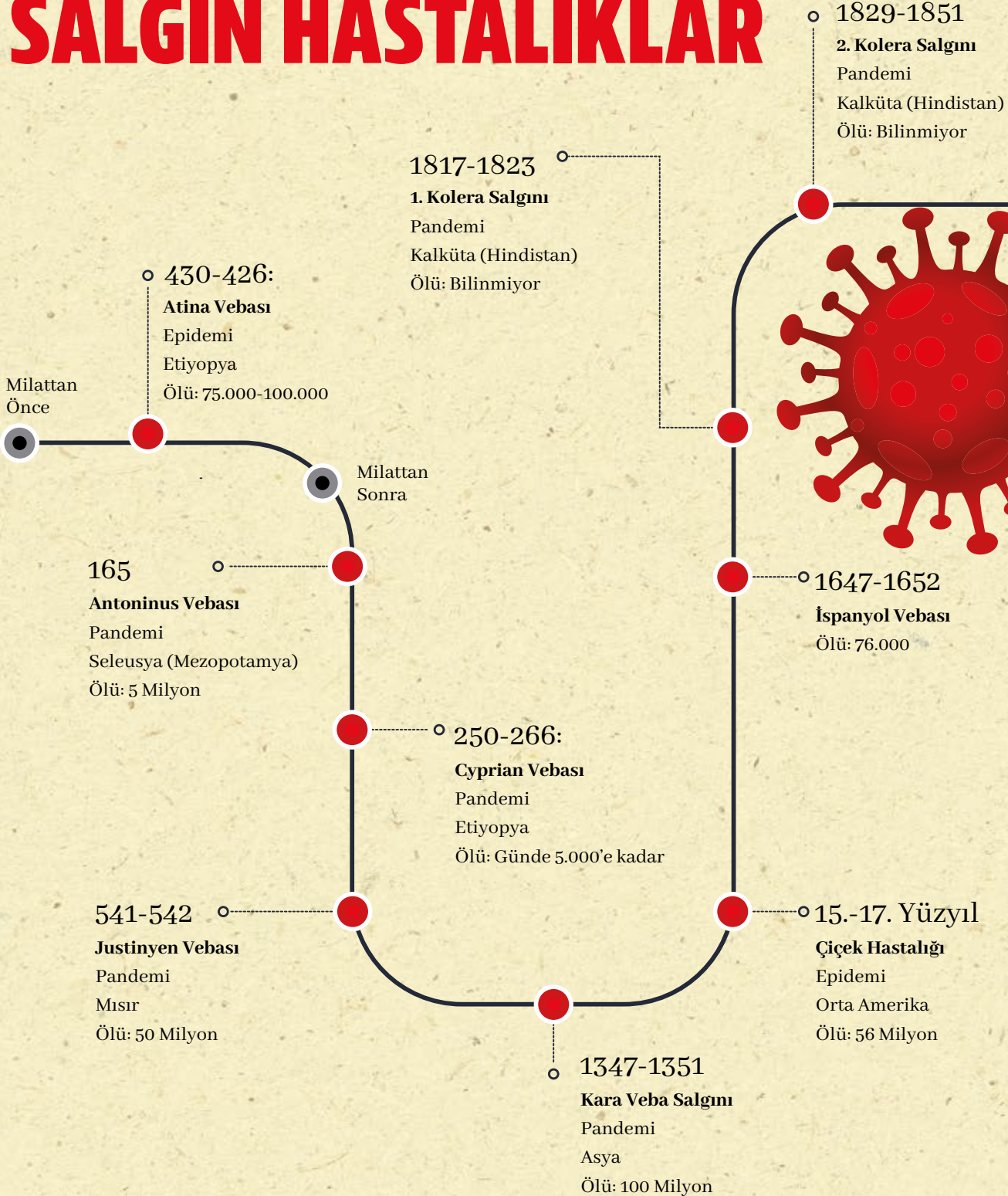
Velhasıl, Çin şubat ayı itibarıyla evcil olmayan hayvan satışını yasakladığını duyurdu. Zira her ne kadar kesin olmasa da, mevcut bilgi, yeni koronavirüsün de yarası üzerinden, pullu karıncayıeni ara konak olarak kullanıp insana bulaştığı yönünde. Pullu karıncayıeni çorbası da Wuhan bölgesinin yöresel "lezzetleri" arasında yer alıyor.

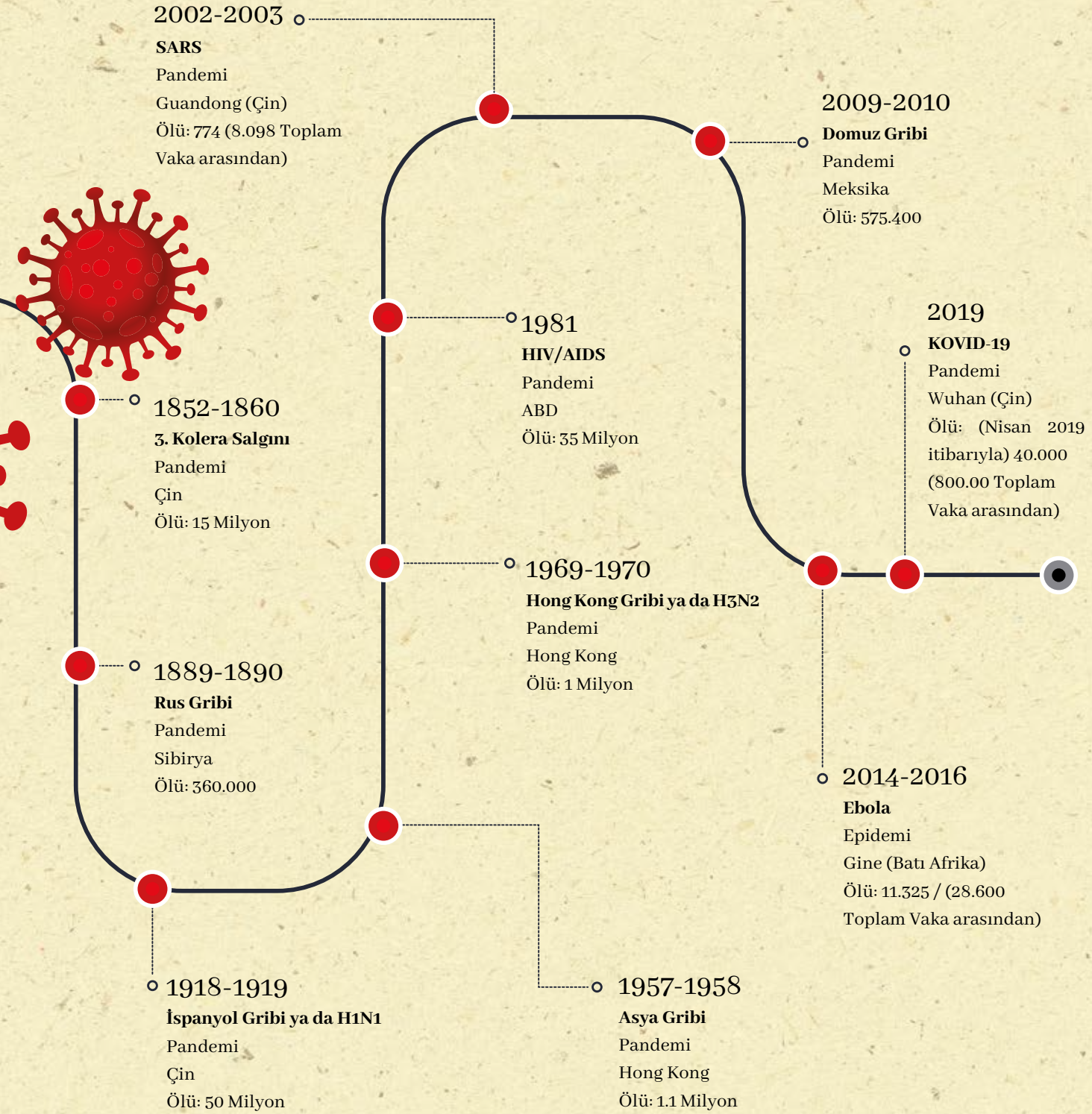
Yeni koronavirüsün neden olduğu Kovid-19 salgınının nereye ulaşacağını kestiremiyoruz. Ancak komplo teorilerinden uzak bir şekilde söyleyebileceğimiz kesin bir şey varsa, o da bu yasak kaldırıldığına (ki Çin halkı alışkanlıklarından kolay vazgeçmeyeceğe benziyor), Hollywood'da aynı senaryoya farklı zamanlarda çekilen filmler gibi, Kovid-25, Kovid-30, Kovid-40 salgınlarını yaşamamızın işten bile olmadığı. Bunu da çekinerek yazıyorum. Kovid-30 hasbelkader çıkarsa, zamanın bilimsel öngöründen habersiz komplo teorisyenleri tarafından, "Bu hastalığın geleceğini 2020 yılında haber vermişti" diye hedef gösterilmek de var...

© Anadolu Images

DÜNYA TARİHİNDE SALGIN HASTALIKLAR

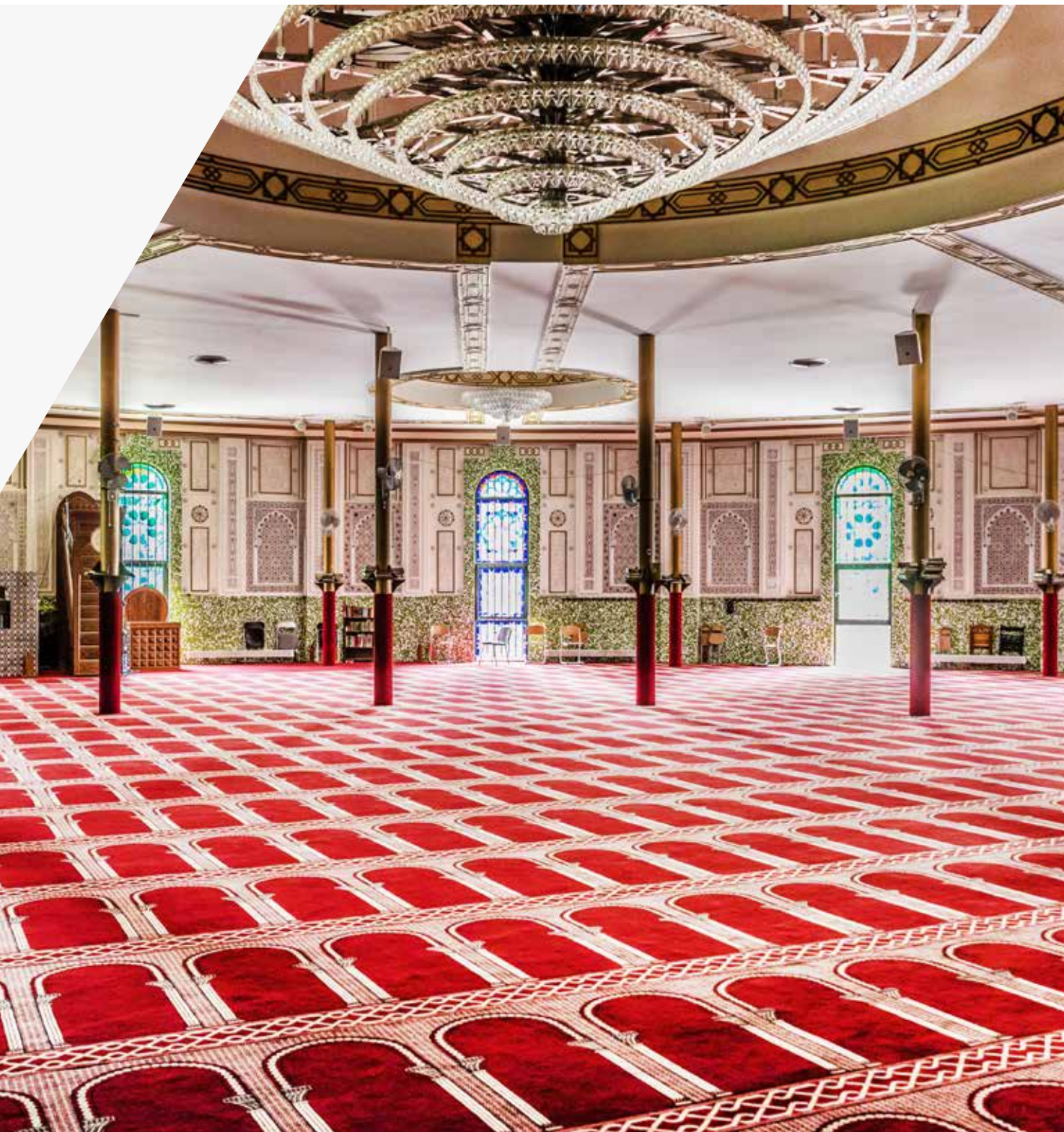

Korona Krizi ve Avrupa'daki Müslüman Cemaatin Geleceği

Kovid-19 sonrası bireysel yaşamlardan küresel düzene kadar birçok şey değişecek. Batı Avrupa'daki Müslüman cemaatler de ciddi değişimlerle karşı karşıya. Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Birleşik Krallık'tan Müslüman temsilciler Kovid-19 sonrası Müslüman cemaate dair gelecek tahminlerini sıraladı.

Murat Ünal

Korona krizi Avrupa'da yaşayan Müslümanların cemaat hayatını da olağanüstü bir şekilde etkiledi. İnsanların evlere kapanması, camilerde vakit ve cuma namazlarının kılınmaması, hafta sonu dinî eğitim gibi faaliyetlerin sonlandırılması, bu salgının Avrupa'daki Müslüman cemaati nasıl değiştireceği ve dolayısıyla kriz sonrasında cami eksikliğini hayatin nasıl şekilleneceği sorusunu akla getiriyor. Camilerin kapalı olması, masraflarını yardım ve bağışlarla finanse eden camiler için ciddi bir sorun teşkil ediyor. Bu sorunun kalıcı hale gelmesi bazı camileri kapanma noktasına kadar götürebilecek ciddi sıkıntılara neden olabilir. Öte yandan cami faaliyetlerinin sanal platformlara aktarılması, bir yandan Müslüman topluluğun şeffaflaşmasına katkıda bulunurken diğer yandan Müslüman-cami ilişkisi bağlamındaki alışkanlıkları dönüştürücü bir etkiye bulunabiliyor.

Hollanda, Almanya, Belçika, Fransa ve İngiltere’de Müslümanları temsil eden kurumlarda görevli olan bazı isimler bu gelişmelerle ilgili farklı izlenimlere sahip.

İmamların Maaşları ve Cemiyetlerin Giderleri

Hollanda İslam Federasyonu (NIF) Kurumsal İletişim Başkanı Kenan Aslan, Hollanda’da camilerin finansman sorunuyla ilgili yaşanan sorunların zamanla giderileceğini ve bu nedenle de gelecekte kalıcı bir sorun yaşanmayacağını düşünüyor. Aslan, “Cemiyetlerimizde en önemli gider kalemini imamların maaşları oluşturuyor. Tabii kirada olan cemiyetler için kira masrafını da göz önünde bulundurmak lazım. Ciddi sorun, inşaat halinde olan ve cami finansmanı için kredi alan camilerde yaşanabilecektir. Diğer yandan camilerde ibadet ve faaliyetlere ara verilmesi nedeniyle elektrik ve su gibi giderlerde bir düşüş söz konusu. İlerleyen aylarda düzenlenecek yardım çalışmalarıyla finansman sorunu aşılabilecektir. Biz de sorumluluk taşıyan kişiler olarak oluşabilecek maddi sıkıntıyla alakalı ilgili resmî kurumlarla görüşüyor, var olan imkânları araştırıyoruz.” değerlendirmesinde bulunuyor. Korona krizindeki olumlu gelişmeye de dikkat çeken Aslan, “Bu süreçte Müslümanlar adına sevindirici olan gelişme, ezanların dışarı okunabilmesidir. Kriz sonrasında bunun kalıcı olacağını düşünüyorum.” diyor.

Belçika’da faaliyet gösteren 300 caminin çok büyük bir kısmı masraflarını cemaatin desteğiyle karşılıyor. Resmî olarak tanınan 95 caminin imamlarının maaşları ve camilerin bazı giderleri ise devlet tarafından karşılanıyor. Belçika İslam Temsil Kurulu (Moslimexecutieve) Başkanı Mehmet Üstün, özellikle bu camilerle ilgili durumun daha sevindirici olduğu görüşünde. “Ancak bu konuma sahip olmayan ve imam maaşını kendi imkânlarıyla karşılayan camilerin gelecekte sorun yaşayacağı aşikar. Bu durumda bu camilerin imamları ile olan sözleşmesini feshedebilecekleri zor günler yaşanabilir.” diyen Üstün, bu sorunlarla karşı karşıya olan Belçika’daki Müslüman cemaatin koronavirüs krizi sonrası geleceğiyle ilgili şu aşamada net bir yorumda bulunmak için daha çok erken olduğu görüşünde.

Üstün Belçika’daki korona krizi karşısında Müslüman cemaat ilgili şu bilgileri aktarıyor: “Diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Belçika’da da

camilerde ibadetlere ara verilmesi nedeniyle cami eksensli sosyal ilişkiler tamamen sanal ortama geçti. Böylelikle zaten hayatımızda var olan sanal ortam şimdi günlük yaşantımızın tamamen merkezine yerleşmiş oldu. Toplantılar, vaaz ve sohbet gibi etkinlikler bu ortamlarda canlı yayınlarla yapılıyor. İnsanların manevi hayatlarını bir şekilde zenginleştirmek gayesi ile bu tür uygulamaların şu anda ilgi gördüğünü söyleyebiliriz. Bunun dışında imamlarımız nöbetleşe olarak camilere gidip camilerin eksikliğini giderilmesi için vakit ezanlarını okuyor, namazları yalnız başlarına kılıyorlar.

“Uzun Vadede Camilerle Olan Bağımız Güçlenecek”

İslam Toplumu Millî Görüş (IGMG) Eğitim Başkan Yardımcısı Dr. Hakan Aydın, yaşanan krizin Müslümanlar üzerinde maddi ve manevi çok büyük etkisinin olduğunu altını çizerek, bu krizin uzun vadede İslami kuruluşlar ve camilerle bağını güçlenmesine neden olacağını ifade ediyor. Bu noktada Aydın, “İnsan elindeki nimetin değerini yokluğunda anlar. Uzun bir süre camiye, cumaya gidememek, bayram namazlarını camilerde kılamamak, Müslümanlarda camilere karşı büyük bir özlem oluşturdu. Bu nedenle sonraki süreçte camilere olan aidiyet daha da güçlenecektir.” yorumunda bulunuyor. Almanya’nın bazı şehirlerinde ezanın hoparlörle okunabilmesiyle ilgili de, “Müslümanların kamusal alanda daha fazla görünür olmasına neden olan bir yeniliği yaşıyoruz. Normal şartlarda bir şehirde ezanın dışarı okunabilmesiyle ilgili karar mekanizması aylar, hatta yıllar sürebiliyor. Ancak içinde bulunduğumuz kriz döneminde yerel yönetimlerden bir-iki saatte izin alınabiliyor. Dolayısıyla Avrupa’daki Müslümanlar bu ezanlar vesilesiyle kamuda daha fazla görünür oluyor ki, bu herkes adına sevindirici bir trend. Aslında bu konuda Müslümanlar sorumluluklarını daha fazla yerine getirseler, eminim çok daha güzel olaylar vuku bulacaktır.” değerlendirmesinde bulunuyor. Aydın ayrıca farklı İslami cemaatler arasında ortak faaliyetlerin arttığını ve bunun da gelecekte kalıcı işbirliğini beraberinde getireceğini gözlemliyor.

Hakan Aydın camilerin finansman sorunuyla ilgili farklı boyutlar olduğu görüşünde: “Borcu olmayan camilerin fazla endişesi yok. Çok ciddi meblağlarda borcu olan camilerse şu an itibarıyla zor bir duruma

Uzun bir süre camiye, cumaya gidememek, bayram namazlarını camilerde kılamamak, Müslümanlarda camilere karşı büyük bir özlem oluşturdu. Bu nedenle sonraki süreçte camilere olan aidiyet daha da güçlenecektir.

düşüler. İlkbahar ve yaz dönemleri aynı zamanda camiler için gelir kaynağı olan kermesler dönemidir. Dolayısıyla cuma namazlarının dışında kermes gelirleri de olmayacak. Bu nedenle çevrimiçi ve telefon yoluyla insanlara ulaşıp yardım talebinde bulunan cemiyetlerin olduğunu biliyoruz. Böyle zor bir durumda kuruluşların genel merkezlerinin şubeler için harekete geçmesi gerekiyor. Nihayetinde yaşanan bu zorluk aşılamaz değil. Bunun aşılması için de Müslüman cemaatin elinden gelen yardımı vereceğini, bu sıkıntıların çok büyük hasarlara vesile olmadan atlatılacağını düşünüyorum.”

“Gelecek Tahmininde Bulunmak Çok Zor”

Fransa İslam Konseyi (CFCM) Genel Sekreteri Fatih Sarıkr, Fransa’da koronavirüsün yayılmasına karşı alınan önlemleri göz önünde bulundurarak Fransa’daki Müslümanları çok zor günlerin beklediğini, özellikle de camilerin gelir kalemleri noktasında ciddi bir belirsizliğin söz konusu olduğunu ve bu durumun gelecekte nasıl bir seyir alacağını pek tahmin edilemediğini belirtiyor. Sarıkr, “16 Mart’tan bu yana Fransa’da her yer kapalı. Bu ülkede bulunan 2500’ün üzerinde cami de doğal olarak kapalı. Sözleşmesiz imamlar mağdur olmaya başladılar bile. Birçok cami yurtdışından gelen imamını geri gönderdi. Fransa’daki camilerin büyük bir kısmı cuma namazlarında topladıkları yardımlarla masraflarını karşılayabiliyorlar. Bu imkânın ortadan kalkmasıyla birlikte kaynak sorunu yaşanmaya başladı. Bazı camiler bunu aşmaya yönelik online sistem ile yardım toplamaya çalışıyor. Fakat bu alternatif cuma namazlarında toplanan yardımın yerini doldurmaz. Öte yandan örneğin Arap kardeşlerimizin camilerine her Ramazan ayında yaklaşık 300-400 imam Fas veya Cezayir gibi ülkelerden gelirdi. Önümüzdeki Ramazan ayında bu imamlar gelmeyecek. Bütün bu gelişmeler Fransa’daki Müslümanları çok zor bir duruma

sokuyor ve gelecek için tahminlerde bulunmamızı epey zorlaştırıyor.” diyerek gelecek adına oluşan belirsizliğe işaret ediyor.

Britanya Müslüman Konseyi (MCB) Ulusal Meclisi Üyesi Ufuk Seçgin ise korona salgınıyla mücadelede Müslümanların çok ciddi katkıları olduğu görüşünde: “Müslüman doktor ve hemşirelerin yaptıkları çalışmalar, camilerin yerelde yürüttükleri yardımlaşma projeleri bu açıdan verebileceğimiz iki örnek. Tüm bunlar İslam’a yönelik ilgiyi artırabilir ve Müslüman toplumun imajını olumlu yönde değiştirebilir. Bunun dışında koronavirüsü nedeniyle artan ölü sayısını dikkate aldığımızda akla ilk gelen husus, Müslüman mezarlıklarına daha çok ihtiyaç olacaktır. Bu ihtiyacın karşılanmasıyla gelecekte Müslümanların temel bir sorununa yönelik uzun vadeli bir yatırım yapılmış olacak.”

Cami çalışmalarının finanse edilmesi konusunda Avrupa’daki Müslümanların yurt dışına yapılan bağışları azaltarak, öncelikle buldukları ülkelerdeki projelere yoğunlaşabileceğini söyleyen Seçgin, krizle oluşan fırsatlara da dikkat çekiyor: “Buna ek olarak devletin derneklere verdiği imkânlardan faydalanma yöntemleri geliştirilebilir ve ayrıca uzun vadede camilerin cuma namazında toplanan bağışlardan bağımsız şekilde idare edilmesi için alternatif finans mekanizmaları oluşturulabilir.”

Tüm bu yorumlar bir taraftan Avrupa’daki Müslüman cemaatin iç içe olduğu sorunlar yumağının reel boyutuna ilişkin kesitler sunarken diğer taraftan geleceğe dair belirsizliği de gözler önüne seriyor. Ama sadece bununla kalmıyor. Bu süreçte Müslüman mezarlıklarının artması, ezanın dışarıya okunması veya koronavirüsle ortak mücadelede dayanışma gibi bazı olumlu adımlar gelecek adına fırsatlar da sunuyor. Bu fırsatların kalıcı olup olmadığını zaman gösterecek.

“YARATILIŞIN KURALLARININ ZEDELENDİĞİNİ GÖRMEMİZ GEREK”

KOVID-19 SALGINI ALLAH'IN BİR CEZASI MI? SEVDİKLERİNİ KOVID-19'DAN KAYBETMİŞ, ONLARI YIKAYIP KEFENLEMEDEN TOPRAĞA VERMİŞ BİR MÜSLÜMAN BU AĞIR PSİKOLOJİDEN NASIL KURTULABİLİR? İSLAM BİLİMCİ DR. ABDURRAHMAN REIDEGELD İLE KOVID-19'UN MÜSLÜMANLARA ETKİSİNİ KONUŞTUK.

🌸 Lale Börek

Müslümanlar, Kovid-19 gibi bulaşıcı ve hayatı tehdit eden hastalıklar karşısında nasıl bir tutum benimsemeli?

İyi ve kaliteli beslenerek bağışıklık sisteminin güçlü olmasına dikkat etmeli. Panik ve korkudan kaçınarak mümkün mertebe ruhsal ve duygusal sağlığa önem vermeli. Ve her gün Allah Teala'nın lütfettiği iyilik ve bereket hatırlanmalı.

Koronavirüs dünyanın her yerine yayılan bir salgın. Müslümanlar bunun gibi felaketlerden neler öğrenebilir?

İlk olarak bu salgınların insanlık tarihinde düzenli olarak ortaya çıktığını ve sıra dışı şeyler olmadığını düşünmek gerek. Burada devletlerin, hükümetlerin ve dünya toplumunun tepkisini de gözlemleyebiliriz. Devletlerin tutumu ihtiyatlı tedbirlerden, otoriter bir olağanüstü hal yönetimine kadar değişiyor. Benim bu krizden çıkartabileceğim kişisel

öğreti, insanların korku içerisine düştüklerinde herhangi bir talepte bulunmadan bütün özgürlüklerinden çabucak vazgeçebildiklerini görmek oldu.

Camiler kapalı, Kabe'ye giriş yasak. “Cemaat” duygusunun çok güçlü olduğu Müslüman topluluk için bu durum ne anlama geliyor?

Son yüzyılda üç kere benzer olaylar yaşanmasına rağmen harem-i şerifin kapatıldığı en son salgın, yüz yıl öncesine dayanıyor. Hem Müslümanlar hem de diğer dinî cemaatler salgının yayılmasını engellemek amacıyla ibadetlerini gerçekleştirirken bedensel yakınlıktan feragat ettiler. Bu doğru ve hem mantık açısından hem de dinî olarak isabetli bir tutum. Bununla birlikte dikkatli olmak gerek. Çünkü iktidar sahiplerinin bu tarz özel düzenlemelerinden ve olağanüstü hâl yetkilerinden genelde zor vazgeçtiğini biliyoruz. Azınlıkların

daha yüksek bir baskı altında yaşamayı konusunda diğerlerinden çok daha fazla risk altında olduğu da tecrübeyle sabit.

Güncel salgını ve orman yangınları ya da sel gibi doğa felaketlerini insanların hatalı davranışlarının bir sonucu olarak değerlendirip, bunları geçmişte Allah'ın haddi aşan kavimlere gönderdiği felaketlerle kıyaslayabilir miyiz?

Elbette. Sadece ben mevzuya şu bakış açısından bakıyorum: Allah Teala'nın yaratmasında hatasız ve bütünüyle anlamlı bir düzen vardır. İnsan bu kurala karşı gelmeye çalışırsa, nihayetinde başarısız olacaktır. Dünya ekonomisi, kanserli bir tümöre benzeyen faiz nedeniyle çökecektir. Burada dinlerden ve dolayısıyla dinî-etik anlamdan uzaklaşmayı, organ ticaretinde olduğu gibi insani değerlerin "satılabilir" hâle gelmesini de sayabiliriz.

Yine insanların mülteci ve sığınmacılar ızdırap çekerken, sınırlar arasında boğulurken sabırla izlediğini, hatta bunun mültecileri korkutmak için bilinçli bir şekilde göze alındığını da hatırlayalım. Yine azınlıklara yönelik her türlü haksızlığın sessizce normalleştiğini düşünelim. Bütün bunlar "kozmetik terazi"deki dengesizliği sadece güçlendiriyor.

Bu terazideki ağırlıklar eşit olmayan bir şekilde dağıtıldığında, Allah Teala tarafından yaratılan tashih ediciler görünür: Büyük alt üst oluşlar, devrimler, toplumsal sistemlerin çöküşü, hiç olmadığı kadar fazla insanın yaşamını kaybetmesi, tsunami, hortum, toprak kaymaları, çökmeler, tarım arazilerinin yok olması, zehirlenmeler, insan, hayvan ve bitkilerin sterilite edilişi... Yani "Evet, günah işlediğimiz için bunlar başımıza geliyor" şeklinde yüzeysel bir yorum bize yardımcı olmayacaktır. Bunun yerine yaratılışın kurallarının açık bir şekilde zedelendiğini görmek durumundayız.

Şu anda birçok ülkede sokağa çıkma yasakları ve karantina uygulamaları var. Haftalar, hatta aylar boyunca bu uygulamalarla karşılaşmamız ihtimal dahilinde. Bu durumda travmadan kaçınmaları için Müslümanlara ne önerirsiniz?

Bu süreçte hangi yetenek ve kompetanslar edindiğimizi, ne öğrendiğimizi ve dünyada neyi tanıdığımızı anlamak için kendi içimize dönüp

düşünebiliriz. Normal zamanda yapamayıp bu özel zamanda ne yapabileceğimizi düşünmek de iyi olur. Ayrıca bu istisna durum sona erdiğinde ve çok büyük bir ihtimalle bu sürecin sonunda artık eskisi gibi olmayan bir dünyada ne yapacağımızı planlamak da mümkün.

Her gün olumlu ve güzel şeylerden beslenmek, gözlemlemek, duyumsamak, mümkün mertebeye canlanan tabiatı izlemek ve nihayet eşimiz, çocuklarımız ve akrabalarımızla (acil durumlarda çevrimiçi bir şekilde) müzakere etmek lazım. Aynı şekilde bu süreçte kişinin nelerden vazgeçebileceğini ve nelerden vazgeçmek istediğini de belirlemesi mümkün.

Akrabalarını Kovid-19 nedeniyle kaybetmiş ve cenazelerini yıkamak, kefenlemek ve cenaze namazını kılmak gibi dinî gereklilikleri yasak olduğu için yerine getirememiş insanlar, bu üzücü durumla nasıl başa çıkabilir?

Böyle bir şey meydana geldiğinde, bu durumda vefat eden kimsenin şehitlik mertebesine eriştiğini ve bu ritüellerin tamamının en iyi şekilde Allah Teala'nın makamında yapılacağını bilmek gerek.

Koronavirüs salgınının ortaya çıkmasından sonra virüsün bilinçli bir şekilde yaygınlaştırıldığını iddia eden sesler çoğaldı. Bu tartışmayla biyolojik savaş, gen tekniği ve yapay zeka tartışmaları da yenilendi. Müslümanların bu tarz karamsar gelecek tahminleriyle ilişkisi nasıl olmalı?

Güncel virüsle ilgili ya da daha genel olarak bu tarz teorilerin belli temelleri var. Bu konular, korona krizinden önce de mevcuttu. Bunlar hakkında en güncel bilgiye sahip olmamız gerek çünkü bu konular bizim günlük hayatımızı giderek daha fazla etkiliyor. Bunlar yavaş yavaş normalleşmeye başlıyor ve bir insanın hibritleştirilmesi tartışıldığında artık hiç kimse sarsılmıyor.

Ama nihayetinde dünyaya hükmeden ve kendi planını gerçekleştirsin diye insan için bir şeyler hazırlayan Allah Teala'dır. Olumsuz haberlerle insanın kendini aşağıya çekmemesi ve umutsuzluğa düşmemesi gerek. Allah'a güvenen, O'na şükreden ve tüm zorluklardan O'na sığınıp O'ndan yardım isteyen kimse her zaman iyilik görecektir, dünyanın iyilikleriyle karşılaşacak ve rızıklandırılacaktır.

Helal Kesim Sağlıklı Besin Herkes Yesin

Kovid-19, Sağlık İrkçılık ve M

Kovid-19 salgını sağlık sektöründe kurumsal ırkçılıkla ilgili soruları da yeniden gündeme getirdi. Peki korona krizi esnasında ırkçılık Müslüman hastalar için bir tehlike mi? Bu soruyu ayrımcılık yaşayan insanlarla konuştuk.

Gazeteci Ferda Ataman, Almanya'da mart ayının sonunda Kovid-19 tedbirleri sıklaştıkça Twitter hesabında şöyle yazdı: "Hastanelerde solunum cihazları seyrekleştikçe hangi halk gruplarının önce tedavi edileceğine dair bir fikrim var." Ataman bu ifadeleriyle Alman sağlık sisteminde göç kökenli olanların ayrımcılığa uğradığını, Kovid-19 hastaları artıp hastanelerin kapasitesi dolduğunda ise göç kökenlilerin ölüme terk edilebileceğini ima ediyordu.

Bu paylaşımından sonra Ataman, sağlık çalışanlarına ırkçılık ithamında bulunduğu gerekçesiyle eleştirildi. Gelen tepkiler üzerine sosyal medya hesabında açıklama yapan Ataman, doktor ve hastabakıcıları genel bir şüphe altına sokmak istemediğini belirterek şöyle yazdı: "Göçmen ailelerden birçok insan korona krizi esnasında ırkçılıktan korkuyor. Bu insanlar kurumsal ırkçılığın olağanüstü durumlarda nasıl

k Sistemindeki lüslümanlar

sonuçları olabileceğini düşünüyorlar. Ben buna dikkat çekmek istedim. Yanlış anlaşıldığı için üzgünüm.” Bu açıklamanın ardından kimileri Ataman’ı sağlık personeline yönelik yükün artmaya başladığı bir ortamda “nefret vaizesi” olarak isimlendirirken, kimileri de onun kurumsal ırkçılıkla ilgili doğru bir tespitle bulunduğunu söyleyerek destek verdi.

Asyalıları Tedavi Etmeyi Reddeden Doktorlar

Her ne kadar Ataman’ın söyledikleri bir tahmin olsa da, sağlık sisteminde ırkçılık, sadece Almanya’da değil, dünya genelinde bir gerçek. 2016’da Amerika’da Virginia Üniversitesi’nin yayımladığı bir araştırmaya göre siyahlar, beyazlara göre daha az ağrı kesici ile tedavi ediliyor.

Almanya’da Federal Hükûmetin Ayrımcılıkla Mücadele Ofisi’nin şubat ayında yaptığı açıklamaya göre koronavirüs salgınıyla birlikte kuruma yapılan başvurularda artış var. Özellikle Asya kökenli kişilerin salgınla ilişkilendirilerek dışlandığı belirtilen açıklamada örnek olarak Çin kökenli bir hastanın muayeneye kabul edilmediği ifade ediliyor.

Kovid-19 krizinden önce Hessen Eyaleti Tabipler Odası, aşırı sağın doktor muayenehanelerine ve hastanelere de girdiği gerçeğinden hareketle bir “İrkçilik Sorumlusu” belirlemiştir. Eyalet genelinde görevli bu kişinin, sağlık sektöründe ırkçı olaylarla ilgili irtibat kişisi olması planlanıyor.

Almanya’da Müslümanlara yönelik ırkçı olayları kayıt altına alan ve mağdurlara danışmanlık veren FAIR international’dan Yusuf Sarı, kendilerine ulaşan vakaların yanı sıra doğrudan kendisinin tanık olduğu bir olayı şöyle anlatıyor: “Eşimle gittiğimiz muayenehanede doktor bize ‘Almanca biliyor musunuz?’ diye sorup, siyasi konular hakkında konuşmaya başladı.”

Sarı, doktorlar tarafından ırkçılıkla karşılaşan kişilerin doğrudan şikayet mercilerine müracaat etmesi gerektiğini söyleyip ekliyor: “Bize gelen vakalarda hastalarına ‘Almanya’nın sağlık sistemini beğenmiyorsanız gidin Türkiye’de tedavi olun’ diyen doktorlar var. Doktorlar ya da diğer sağlık personeli ırkçılıktan tamamen korunmuş değil. Bu durumda Kovid-19 krizinde,

bazı insanların hastanede kritik durumlarda ırkçılıkla karşılaşabileceğini düşünmeleri çok da mantıksız değil. Bize gelen vakalar ve insanların şimdiye kadar yaşadığı tecrübelerden hareketle bu endişe haklı. Ama bu durum, hastaneye giden tüm Müslümanların kesinlikle ayrımcılık yaşayacağı anlamına da gelmiyor.”

“Aynı Durumda Ben de Bir Türk’ü Tercih Eder Miydim?”

Aachen’den Elif Tunay da öğrenciyken yaşadığı bir olayı anlatıyor: “Çok hastalanmıştım. Doktor beni muayene etmek için üzerimdeki badiye asılıp hızlıca çekti ve ‘Bunları giyiniyorsunuz, sonra da hasta oluyorsunuz’ diye tersledi. Sonraları yürüttüğüm projede başörtülü bir kıza meslek yeri ayarlarken bir doktoru aramıştım. Doktor görüşmemizde başörtülü kıızı kastederek ‘Suudi Arabistan’a gitsin’ demişti”.

Tunay’a göre doktorlar arasında ırkçı ayrımcılık yine de Almanya’da yaygın bir fenomen değil. “Almanlar Türkleri sevmiyor, gibi bir genellemeyi doğru bulmuyorum. İlk nesil yaşlılarımız hâlâ Almanya’daki doktorlara muayene olup onlara güveniyorlar.” Tunay, Türkiye ile Almanya arasında bir karşılaştırmayla devam ediyor: “Türkiye’de kendilerini ifade etmekte zorlanan yabancı hastalar doktorlara gitse, bizim doktorlarımızdan da hoşgörülü yaklaşmayan ya da üstten bakan, hatta ayrımcı bir tavra sahip kişiler olabilir. Bu nedenle Alman doktorlara karşı genellemeci bakış doğru değil.” Tunay ayrıca yakın arkadaşı Alman bir doktorun Türk hastalarıyla daha iyi iletişim kurabilmek için Türkçe kursuna gittiğini belirtip bütün doktorları aynı kılıfa sokmamak konusunda uyarıyor.

Kendisi de sağlık sektöründe çalışan Yıldray Tunay’a göre ise kriterler oldukça belli: “Eğer bir hastanede yetersiz solunum cihazı nedeniyle doktorlar bir hastayı seçmek zorunda kalırsa, elbette en genç olanı seçerler. Örneğin 65 yaşında bir Türk ile 85 yaşındaki Alman arasında tercih Türk’ten yana olur. Ama 85 yaşında bir Türk ve 85 yaşında bir Alman karşınızda olduğunda herhalde doktorların inisiyatifli devreye girer. Ben doktor olsam Türk’ü tercih eder miydim diye düşünüyorum.”

Almanlar Türkleri sevmiyor, gibi bir genellemeyi doğru bulmuyorum. İlk nesil yaşlılarımız hâlâ Almanya'daki doktorlara muayene olup onlara güveniyorlar.

Yardıma Gelmeyen Hemşireler

Neubeckum'dan Melek Kör, ilk kızının doğumunda yaşadığı travmatik olayı şöyle anlatıyor: "Komplikasyonlu bir doğumun ardından kaldığım odada tıbbi yardım için defalarca hemşireleri çağırdım. Ben zile bastığımda, onlar kendi taraflarından kapatıyorlar ve yardıma gelmiyorlardı. Türk bir hemşire vardı. Ertesi gün o geldi. 'Senin başörtülü olduğunı görünce bilerek yardım etmediler. Buradaki sağlık personeli çok ırkçı' dedi. Sonra da bebeğimin değerlerinin düştüğünü öğrendim."

Melek Hanım, başka bir çocuk doktorunun, muayenehaneye gelen Arap ve Türk hastalarla hiçbir şekilde iletişime geçmediğinden bahsedip ekliyor: "İrkçilik çoğaldı. İnsanlar artık saklamıyorlar da, açık açık söylüyorlar. Kovid-19 nedeniyle hastaneye gitsem, ırkçı bir doktora denk gelme ihtimalim de var. Eğer solunum cihazları kısıtlı olursa ırkçı bir doktorun benim yerime Almanları tercih edeceğini düşünüyorum. Tabii yine Allah bilir, ne ticede her doktor da ırkçı değil."

"Kararlarda Tıbbi Gereklilikler Ön Planda"

Ayşegül Yağcıoğlu Gelsenkirchen'deki Bergmannsheil Buer Hastanesinde Dahiliye uzmanlığı yapan genç bir hekim. Şu anda Pnömonoloji, yani solunum hastalıklarıyla ilgilenen departmanda çalışıyor. Çalıştığı hastanede ileri seviyede, solunum cihazına bağlı Kovid-19 hastaları da tedavi ediliyor.

Yağcıoğlu, hastalara yönelik ırkçı bir muamelelerin mümkün olup olmadığı sorusuna şöyle cevap veriyor: "Bizim hastanemizde şimdiye kadar doktorların veya diğer sağlık personelinin hiçbirinde, hiçbir şekilde ayrımcı davranışlar gözlemlenmedi. Hastalarla bu yönde bir anlaşmazlık da yaşanmadı. Hiçbir hemşirenin başörtüsü nedeniyle bir hastayı dışladığını görmedim. Birçok

Müslüman doktorla birlikte görev yapıyoruz. Kararlarımızın hepsi tıbbi gereklilikler açısından tartılıp alınıyor. Hastanın yoğun bakıma alınmasında ya da solunum cihazına bağlanmasında yaşı, hastalık hikayesi bir etken. Aynı şekilde hasta tedbir vekâletnamesine sahip mi, hastanın talebi ne yönde gibi etkenler de var."

Yağcıoğlu Almanya'da sağlık sisteminin İtalya'daki gibi ciddi bir krizle henüz karşı karşıya kalmadığını da ekliyor: "Bir doktor olarak her zaman işin etik boyutunu göz önünde bulundurmak zorundasın. Ama insanların marketleri yağmaladığı, hastanelerde kaosu çıktığı bir durumda ahlaki karar alabilir misin, bu durumda doktorların ırkçı temayülleri bir anda görünür olur mu, bunu kimse kestiremez. Ben şu anki durum için konuştuğumda, özellikle hastanelerde, yani kararların kolektif bir şekilde tartışıldığı sağlık kurumlarında doktorların bariz ırkçılık yapamayacağını düşünüyorum."

Yıldıray Bey'in sorusuna benzer bir soru ona yöneltildiğinde Yağcıoğlu kesin bir yanıt veremiyor: "Ben Müslüman bir doktor olarak Müslüman hastaları tercih eder miydim? Tıbbi kararlarımı böyle bir tercihe dayandırmazdım. Bir doktor olarak onlarca kişinin gözünüzün önünde öldüğü bir ortamda, tek amacınız hastaların hayatını kurtarmak olur. Karşınızdaki de bir Türk, Müslüman, Alman ya da Hristiyan değil, sadece sizden yardım bekleyen bir hastadır."

Ferda Ataman haklı mı, değil mi henüz bilmiyoruz. Umulur ki bu sorunun cevabını vermek zorunda kalacağımız bir ortamı hiçbir zaman yaşamayız.

Bir “Öteki” Olarak Korona Salgını Müslüman Kapsayan Bir Avrupa Oluşturur Mu?

© Maridav/shutterstock.com

*Göç araştırmaları ve Türkiye uzmanı olan Dr. Yaşar Aydın Protestan Yüksekokulu'nda görev yapmaktadır.

Kovid-19 Müslümanları Nasıl Kimliği

Kovid-19 salgını, küresel ekonomi ve sosyal yapıyı bütünüyle değiştirecek gibi görünüyor. Peki salgın, Avrupa'da Müslümanlara yönelik daha kapsayıcı bir toplumsal kimliğin oluşmasına zemin hazırlar mı? Salgının kimlik tartışmalarına etkisini Dr. Yaşar Aydın yazdı.

Yaşar Aydın*

Savaşlar gibi salgınların da bireysel ve kolektif kimlikleri derinden etkilediği, onları şekillendirdiği biliniyor. İkisinin de ortak noktası insanları radikal bir biçimde alışılmışın dışına çıkarması, bir felaket havasına yol açması, hatta çoğu kez felaketle sonuçlanmasıdır. Kolektif kimlik bağlamında Türkiye'den bir örnek verecek olursak: Türk kimliğinin kitlelerce benimsenmesi ve değişik, birbirine çok uzak coğrafyalardan farklı etnik grupların bir millet mefhumu etrafında toplanması, ortak bir potada eriyip, ortak bir kimlik bilincine ulaşması, kısaca bir millet olmasında üç büyük savaşın, yani üç büyük felaketin etkisi yadsınmaz: 93 Harbi (1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı), Balkan Harbi (1912-13) ve Birinci Dünya Savaşı. Bu üç savaş da geniş toprak kayıpları, katliam, sürgün, salgın hastalıklar ve nüfusta ciddi kırılmalara yol açmıştır. Yani hem devlet hem de toplum açısından bir felaketle sonuçlanmıştır. Bu felaketler zincirinin son halkası ifadesini Mehmet Akif'in "Bir hilal uğruna Ya Rab ne güneşler batıyor" dizesinde bulmuştur. Kurtuluş Savaşı (1919-1923) ise ortak bir millet düşüncesi etrafında birleşen farklı etnik grupların; Türkü, Kürdü, Lazı, Çerkezi, Gürcüsü, Boşnağı ve Arnavutu ile vermiş oldukları bir bağımsızlık mücadelesidir.

Kovid-19 Salgını ve Kimlik

Bugün tarihte eşine fazla rastlanmayan bir küresel salgın tehdidi ile karşı karşıyayız. Ekonomik ve sosyal yapılarda ciddi değişimlere yol açacağını

tahmin ettiğimiz bu küresel meydan okuma, toplumda korkuyu tetikliyor, felaket kaygılarına yol açıyor. Şimdiden kestiremediğimiz ise bu küresel salgının kimlik tartışmalarına etkisinin hangi yönde olacağı. Gelişmeler Almanya'da Müslümanlara yönelik daha kapsayıcı bir toplumsal kimliğin oluşmasına zemin hazırlar mı? Kesin bir şey söylemek için henüz çok erken, ancak bu yönde bazı emareler de mevcut.

Almanya'da İslam ve Müslümanlar en geç 11 Eylül 2001'deki terör saldırıları sonrasında bir biçimde toplumun gündemine oturdular. Müslümanlar ile çoğunluğu ayrıştıran meselelerin başında ise başörtüsü ve cami inşası gibi konular geliyor. Köln'deki cami yapımı başta aşırı sağ ve popülistler olmakla birlikte liberal-sol kesimden de birçok çevrenin muhalefeti ile karşılanmıştı. Kovid-19 salgını sonrasında ise örneğin Almanya'da ilk kez Duisburg'ta on iki senedir hizmet veren Merkez Camii'nden ezan okundu. Bunu Hannover'deki camiler izledi. Normal koşullarda Almanya'da aşırı sağcı ve İslam karşıtı çevreleri ve Almanya İçin Alternatif (AfD) partisini ayağa kaldıracak olan bu ezanlara herhangi bir tepki şu ana kadar kaydedilmiş değil. Bu ve benzeri örnekler, Almanya ciddi bir salgınla savaşırken, "kimlik" tartışmalarının da dönüşüme uğrama ihtimaline, kolektif kimliğin ve tahayyül edilen ulusal "biz" mefhumunun daha kapsayıcı bir hâl alabileceğine de işaret ediyor.

Müslümanlar Kovid-19 salgınından eşit derecede etkilenen insanlar olarak Almanya'da tasavvur edilen ulusal "biz" in sınırları içerisinde kendilerine yer bulabilirler.

Biz, Öteki ve Ötesi

Sosyoloji ve felsefe, kimlik oluşumu ile ilgili iki ana yönetime işaret ediyor. Birincisi, kolektif kimliğin uzun süreli bir tartışma, müzakere ve ortaklıkların bilince çıkarılma sürecinde inşa edilmesi. Buna evrimsel normatif model diyelim. İkincisi ise kimliğin bir öteki karşılığı üzerinden inşası (realist model). Aralarında ciddi farklılıklar bulunan ve yekdiğerini "öteki" hatta "düşman" olarak algılayan iki kişi düşünün. Bu iki "düşman kardeşin" karşısına üçüncü birinin çıkması ile bunların birbirlerine karşı duydukları karşıtlık ve yabancılık zayıflamakta, ortak noktalar öne çıkmaktadır. Böylece ortak bir kimlik ve "biz" düşüncesinin inşası kolaylaşmaktadır.

Örneğin 1950 ve 1960'lı yıllarda Almanlar için "öteki" İtalyanlardı, sonra Yunanlar, daha sonra ise Türkler İtalyanların yerini aldı. Yunanlara duyulan yabancılık İtalyanlara duyulan yabancılığı hafifletmiş, Türklere duyulan yabancılık ise Yunanlara duyulan yabancılığı azaltmıştır. 1990'lı yıllarda yapılan bir araştırmada deneklere "yabancı" kelimesi size neyi ve kimleri çağrıştırıyor sorusu sorulduğunda, verilen cevapların üçte biri ilticacılar ve Türkler şeklinde olmuştu. İtalyanlar veya İspanyollar diyenlerin oranı ise yüzde 2'yi geçmiyordu.

Kimlik oluşumu ile ilgili bir başka olgu ise kimlik oluşum sürecinde hep bir başkasına – ötekisine – ihtiyaç duyulduğudur. Kimlik oluşumunda ben ve öteki, biz ve onlar şeklinde bir sınır çizilmektedir. Kişinin "ben" diyebilmesi için "sen" diyebilmesi gerekiyor. Bunu Alman sosyal felsefeci Ludwig Feuerbach şöyle ifade etmiştir: "Sen'in olmadığı yerde, ben de olamaz" (Alm. "Wo kein Du, ist kein Ich"). Nasıl ki gündüz kavramının bir anlamının olabilmesi için gece kavramı gerekliyse, Alman ya da Türk olmanın anlamlı olması için de Alman veya Türk olmayanların olması gerekiyor.

Sosyolojik sistem teorisi, bütün insanlığı ve yerküreyi kapsayacak bir kimliğin olamayacağını söylerken bunu dünyanın karşısında ve dışında bizimle iletişimde olan başka bir şeyin olmadığına dayandırıyor. Tek tek insanların ve toplumların bir ötekisi veya öteki olarak kurguladıkları birileri var, ancak üzerinde yaşadığımız yerkürenin "ötekisi" ne? Parçası olduğumuz insanlığın "ötekisi" kim?

Bir Öteki Olarak Kovid-19 Salgını

Kovid-19 güncel durumda sınırlı bir "öteki" olabilir. Öyle görülüyor ki Kovid-19 virüsü bütün insanları belki eşit biçimde olmasa da etkisi altına alacak. Dolayısıyla bu insanların karşılıklarına koyduğu bir "öteki" olabilir. Bu durum evrensel bir durumu tetikleyerek, ulusal, dinsel ve kültürel ayrışmaları zayıflatabilir, küresel meydan okumalar karşısında ancak ortaklaşa çözümler bulunabileceği bilincini oluşturabilir. Son dönemlerde unutulmuş dünya toplumu, küresel vicdan ve küresel dayanışma gibi fikir ve kavramlar tekrar önem kazanabilir. Bu bağlamda, Müslümanlar – Kovid-19 salgınından eşit derecede etkilenen insanlar olarak – Almanya'da tasavvur edilen ulusal "biz" in sınırları içerisinde kendilerine yer bulabilirler.

Ancak gelişmelerin bu yönde olacağına dair bir kaçınılmazlık olmadığı gibi, bunun tersi bir gelişme, yani toplumsal parçalanma ve çatışmalar da olasılık dahilinde. Nasıl mı? Bir hastane düşünün, acil müdahale edilmesi gereken üç Kovid-19 virüsü hastası var, ancak solunum cihazı sayısı ise iki. Bu durumda doktorların bir tercih yapması gerekecek. Örneğin Fransa'da birçok hastanede böyle bir durum olduğu söyleniyor. Solunum cihazı verilmeyen bu kişinin, Müslüman ve Türk olduğunu farz edelim. Bu kişinin hayatını kaybettiğini düşünün. (Burada İngiltere'de benzer bir durumun yaşandığını da not edelim). Doktorların tercihinin tıbbi kriterlere göre şekillendiğine, ölen hastanın ailesini ve o topluluğa ait insanları nasıl

ikna edebilirsiniz? Doktorların diğer iki kişiyi etnik, kültürel ya da siyasal saiklerle tercih etmediklerini nerden bileceğiz?

Kaldı ki Almanya toplumu tüm açık ve demokratik toplum özelliklerine sahip ve yasaların üstünlüğü prensibinin güçlü olmasına rağmen, yapısal ırkçılığı aşmış değil. Artı sağlık çalışanlarının ve doktorların ırkçılığa karşı bağışık olduğu söylenebilir mi? İnsanların korku ve endişe içinde olduğu dönemlerde ve bir seçim yapmak zorunda oldukları durumlarda kendilerine en yakın hissettikleri kişileri tercih ettikleri, etnik, dinsel ve kültürel kriterlere göre karar verdiklerine dair birçok bulguya sahibiz. Dolayısıyla Kovid-19 salgınının daha derin bir krize evrilmesi etik bir ikilem yaratarak ırkçılığı ve toplumsal çatışmayı derinleştirebilir.

Beklenen Tehlike: Aşırı Sağ

Toplumsal bütünlük ve barış için bir başka tehlike ise Almanya'da son yıllarda hayli güçlenmiş olan aşırı sağ düşünce ve çevrelerden gelebilir. Kovid-19 salgını aşırı sağcıların geniş toplum kesimlerini etkileyebilecek alternatif bir söylem geliştirmelerini kolaylaştırabilir. Örneğin aşırı sağın öteden beri "ulus" ve "milleti" canlı bir organizma olarak düşündüğünü, bu organizmayı (Alm.

"Volkskörper") yabancı unsur ve olumsuz etkilere (göç, saldırı ve salgınlar) karşı koruma fikrini işlediğini hatırlayalım. Dışarıya karşı milliyetçi bir içe kapanmayı, iktisadi korumacılığı ve etnik ayrışmayı merkezine koyan bir karşı söylemle ortaya çıktıklarında, kaygı ve korkunun hâkim olduğu toplumda kendilerine ciddi bir taban oluşturabilirler.

İleride Kovid-19 salgını önlemlerinin yol açtığı krizin maliyetini kimin üstleneceğinin tartışması yapılacaktır. Artan eşitsizliği ve külfetin eşit olmayan dağılımını perdelemek için çareyi milliyetçi ve ırkçı bir söylemde bulabilir bir kesim, ki bu da aşırı sağ aktörler için bir başka fırsat olabilir. Krizin derinleşmesi otorite zaafına yol açabilir, bundan ise sağcı çevreler cesaret bularak geçtiğimiz aylarda Halle ve Hanau'da olduğu gibi terör eylemlerine girişebilirler.

Özetle, Kovid-19 salgını Almanya'da hem Müslümanlara yönelik daha kapsayıcı bir toplumsal kimliğin oluşmasına zemin hazırlayabilir, hem de toplumsal çatışma ve kutuplaşmanın derinleşmesine, Müslümanların daha çok dışlanmalarına ve ötekileştirilmelerine yol açabilir. Hangisinin gerçekleşeceğinin ise siyasal karar vericilerin kriz yönetimine, demokratik güçlerin etkinliğine ve biraz da tesadüf ve şansa bağlı olacağını söylemek en gerçekçi öngörü olsa gerek.

"Her nefis ölümü tadacaktır." (Enbiyâ suresi, 21:35)

“NE KADAR AZ BİLİRSEK KORKUMUZ O KADAR BÜYÜR”

SOSYOLOG VE SOSYAL PSİKOLOG OLAN PROF. ORTWIN RENN, AYNI ZAMANDA ALMANYA'DA EN TANINMIŞ RİSK ARAŞTIRMACILARINDAN BİRİ. RENN İLE KOVİD-19'UN DOĞURDUĞU RİSKİ VE TOPLUMLARIN SALGINLAR KARŞISINDAKİ TEPKİLERİNİ KONUŞTUK.

Rümeysa Aydın

Genel bir soruyla başlayalım: Neden ve niçin korkuyoruz?

Özellikle kapsamı ve gerçekleşme olasılığı bizim için belirsiz olan tehditlerden korkuyoruz. Ne kadar az bilirsek korkumuz da o kadar büyüyor. Karanlık bir ormanda tek başınıza olduğunuzu ve şüpheli sesler duyduğunuzu hayal edin. Taş kesilirsiniz, kan basıncınız yükselir, gerginliğiniz ve korkunuz artar. Günümüzde ormanda ne vahşi bir hayvan ne de size saldırmak isteyecek tehlikeli birilerinin olmadığını bilseniz bile korkunuzu

def edemezsiniz. Tanımlanamayan sesler ve azalmış görüş kapasitesi tedirginliğe ve korku seviyesinin hızlıca yükselmesine sebep olur.

“Risk” nedir ve risk algımız nasıl işler?

Risk, tehditlerin gerçekleşme olasılığı ile karakterize ettiğimiz zihinsel bir tasarıdır. Bilim insanları bunu istatistikler ve modellemelerle başarılar, diğer herkes ise riskleri kendi deneyimlerine ve risk özelliklerinin, risk kaynaklarının veya riskin etki sahibi olduğu durumların sinyal değerlerine

göre değerlendirir. Mesela enfekte olan kişiler arasındaki ölüm oranı bir risk özelliğidir, risk kaynağı ise virüsün kökenidir (Çin ya da Avrupa) ve durum özelliklerine örnek olarak da riske gönüllü olarak mı girildiği yoksa buna dıştan mı zorlanıldığı gösterilebilir.

Sosyal medyada her gün şiddet, sınır dışı edilme ve ölüm vakaları görüyorduk. Son zamanlarda Kovid-19 haberleri ağırlıkta. Bu haberler bizi nasıl etkiliyor?

Bunlar hakkında ne kadar çok haber yapılırsa insanlar bu risklerin daha sık yaşandığına o kadar çok inanıyor. Bu noktada zihinsel bir kestirmeden söz edilir. Zihinsel olarak hemen ve sezgisel biçimde mevcudiyeti aşikar olan her şeyin gerçekte olduğundan daha sık meydana geldiği düşünülür. Örneğin gazetede devamlı olarak soygun ya da kaza haberleri okuyan biri, bu tür olayların daha sık olarak meydana geldiği algısına kapılır. Bu durum özellikle büyük bir patlama veya saldırı gibi daha nadir ama oldukça dramatik olaylar için de geçerli. Tüm medyada bunlardan geniş çapta bahsedildiği için çoğu insan bu tür olayların sıklığını olduğundan fazla olarak algılar. Bu sebeple medyada böyle bir olaya ilişkin haber yapılırken bu olayın ne kadar benzersiz olduğu da mutlaka habere eklenmelidir. Bazen benzer bir olayın geçmişte ne zaman görüldüğünü eklemek de faydalı olabilir. Bu sayede ilgili olayın ne kadar ihtimal dışı olduğu insanların gözleri önüne serilmiş olur.

Siz modern toplumların daha az riskli bir yaşam kurduğunu savunuyorsunuz. Kovid-19'dan hayatını kaybeden on binlerce insanın ardından

Gazetede devamlı olarak soygun ya da kaza haberleri okuyan biri, bu tür olayların daha sık olarak meydana geldiği algısına kapılır. Tüm medyada bunlardan geniş çapta bahsedildiği için çoğu insan bu tür olayların sıklığını olduğundan fazla olarak algılar.

hâlâ daha az riskle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebilir misiniz?

Genel olarak evet, bunu söyleyebilirim. Dünyanın neredeyse tüm ülkelerinde hayat beklentisi artıyor. Koronavirüs de istatistiksel olarak bunda herhangi bir değişikliğe sebep olmayacak. Gerçi pandemi gibi kolektif riskler toplumların tamamını aniden durdurabilir veya iklim değişikliğinde olduğu gibi yaşam koşullarını aşırı boyutlarda kötüleştirebilir. Bunun yanı sıra koronavirüste "yayıma noktası" olarak adlandırılan, diğer bir ifadeyle virüsün özellikle yoğun olarak yayıldığı bölgeler var. O bölgelerde koşullar, ülkenin diğer kısımlarına kıyasla bariz derecede daha kötü. Ama modern insan, bugün daha fazla riskle karşı karşıya değil.

Peki Kovid-19'un yol açtığı panik nereden geliyor ve bu haklı bir panik mi?

Almanya'da nüfusun yüzde 80'inin bu krize ciddi bir paniğe kapılmadan ve soğukkanlı kalarak tepki verdiğini görüyoruz. Ancak panik ve kısmen de agresif davranan küçük bir kesim, kamuoyunun görüşünü belirliyor. Stokçuluk yaparak veya saldırarak başkalarına tepki veren insanların çoğu tehdit oluşturan durumlarda karşı saldırıya geçen savaştıçı tipli insanlar. Virüse doğrudan saldıramadıkları için yedek objeler arıyorlar. Bunlar yabancılar, siyasetçiler, doktorlar veya kişiyi stokçuluk yaparken rahatsız eden diğer tüketiciler olabiliyor. Aşırı sağcı görüşe mensup menfaatçiler elbette bu durumu mültecileri ya da yabancıları suçlu göstermek için kullanabiliyor. Virüsü Almanya'ya

ran durumlarda karşı saldırıya geçen savaştıçı tipli insanlar. Virüse doğrudan saldıramadıkları için yedek objeler arıyorlar. Bunlar yabancılar, siyasetçiler, doktorlar veya kişiyi stokçuluk yaparken rahatsız eden diğer tüketiciler olabiliyor. Aşırı sağcı görüşe mensup menfaatçiler elbette bu durumu mültecileri ya da yabancıları suçlu göstermek için kullanabiliyor. Virüsü Almanya'ya

getirenin bu kesim olduğu algısı oluşturuluyor. Ancak gerçek şu ki bulaşmalarının birçoğu, büyük bir kısmı yurt dışında enfekte olmuş olan Alman vatandaşlardan kaynaklanmış durumda.

Güncel sağlık riskinin yanı sıra bir de Müslümanlara karşı artan ırkçı motivasyona sahip saldırılar var, Covid-19 gölgesinde unutulmuş Hanau saldırısı gibi. Müslümanlar açısından ırkçı bir saldırıya uğrama riskini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Korona krizi kapsamında ağırlıklı olarak Çinliler saldırının hedefinde olsa da başka konularda Müslümanlar sıklıkla yedek objeler hâline geliyorlar. Çünkü “gerçek” suçlulara ulaşamadığında bu öfkenin bir şekilde bir yere boşaltılması gerekiyor. Müslümanlara karşı yapılan saldırılar genellikle yabancı olana, farklı olana duyulan korkunun bir ifadesi oluyor. Bu duygu sıklıkla, kişi kendi yaşam biçimine veya kendi değerlerine karşı bir tehdit hissettiğinde ortaya çıkıyor. Müslümanların çoğu şiddet ve ayrımcılığa kaçma davranışı göstererek tepki veriyor, kendi aile veya kültür çevrelerine doğru geri çekiliyorlar. Sıklıkla içlerine kapanıyorlar. Tabii ki bu durum Müslümanların içinde yaşadıkları topluma entegre olmaları için pek de teşvik edici olmuyor.

Korona'nın yaşlı insanların sayısını azaltmak için kullanılan bir strateji olduğuna dair komplo teorileri var. Verilerle uyuşmayan bu “gerçek ötesi” davranış biçimi risk algımızı nasıl etkiliyor?

Gerçekten de sosyal medyada koronavirüsün başlangıcıyla ilgili oldukça ilginç hikayeler dolaşiyor.

Müslümanlara karşı yapılan saldırılar genellikle yabancı olana, farklı olana duyulan korkunun bir ifadesi oluyor. Bu duygu sıklıkla, kişi kendi yaşam biçimine veya kendi değerlerine karşı bir tehdit hissettiğinde ortaya çıkıyor.

Bu noktada hayvandan insana geçişi gösteren zincir oldukça iyi ve açık şekilde ortaya konulmuş durumda. Buna rağmen gizli istihbarat servisi tarafından yayıldığına dair komplo teorileri veya ilaç sanayisi tarafından çoktan bir panzehir bulunmasına rağmen daha çok kazanç elde etmek için aşısı piyasaya sürülmeyen bir hastalık gibi başkalarına kabahat bulmaya yönelik teoriler mevcut. Bu teorilerin tamamı saçma olsa da insanlar bunlara inanmaya daha meyilliler, çünkü bilimin sunduğu ve algılaması daha zor olan açıklamalar, kişinin internetten eriştiği, kendine göre makul ve ön yargılarını destekleyen açıklamaya göre daha az ilgi çekici. Zaten “gerçek ötesi”nin (“post truth”) anlamı da insanların gerçek kanıtlar ve düpedüz yalanlar arasında artık ayırım yapamaz hâle gelmesidir. Eğer ki bir de bilim ve siyaset kurumlarına inançları azsa veya hiç yoksa internetten kendilerine ilk mantıklı gelen açıklamayı seçerler. Bunlar da genellikle kişinin kendisinin reddettiği ve kötü eylemlerde bulunabileceğine inandığı gruplar tarafından ortaya atılan gizli komplo teorileridir. Ancak güncel korona krizinde Alman nüfusunun büyük bir kısmının bilgi almak için ağırlıklı olarak bilimsel

kurumlara yöneldiğini görüyoruz. İşini ciddiyetle yapan basın da bu şekilde yapıyor. Bununla beraber sosyal medyadaki yalan haberlere inanan veya bunlara aldanan kişiler de her zaman var. Burada tavsiye edilebilecek olan şey, bağımsız ve alanında yetkin kaynaklara yönelmek olacaktır. Almanya’da bu özelliklerdeki kurum Robert-Koch Enstitüsüdür.

Kovid-19 Salgını Birleşik Krallık'taki Müslümanları Nasıl Etkiledi?

Kovid-19'la mücadele kapsamında Birleşik Krallık'ta hazırlanan tedbir paketinde salgından ölenlerin cesetlerinin yakılması da vardı. Müslümanların itirazı üzerine ilgili madde değişti.

Chris Allen*

Mart ayında Kovid-19'un hızla yayılmasına dair duyulan korku Birleşik Krallık'ta kaos ve karışıklığa neden oldu. Bir an önce harekete geçmekte başarısız olan Birleşik Krallık hükümetine rağmen, insanların yeni koronavirüs sebebiyle ölmesini engellemek için yeni önlemler yürürlüğe konuldu. Önerilen tecrit önlemlerine uymayan kişi, şirket ve dükkanları daha disiplinli bir tecrite yönlendirmek adına yeni bir mevzuat hazırlandı.

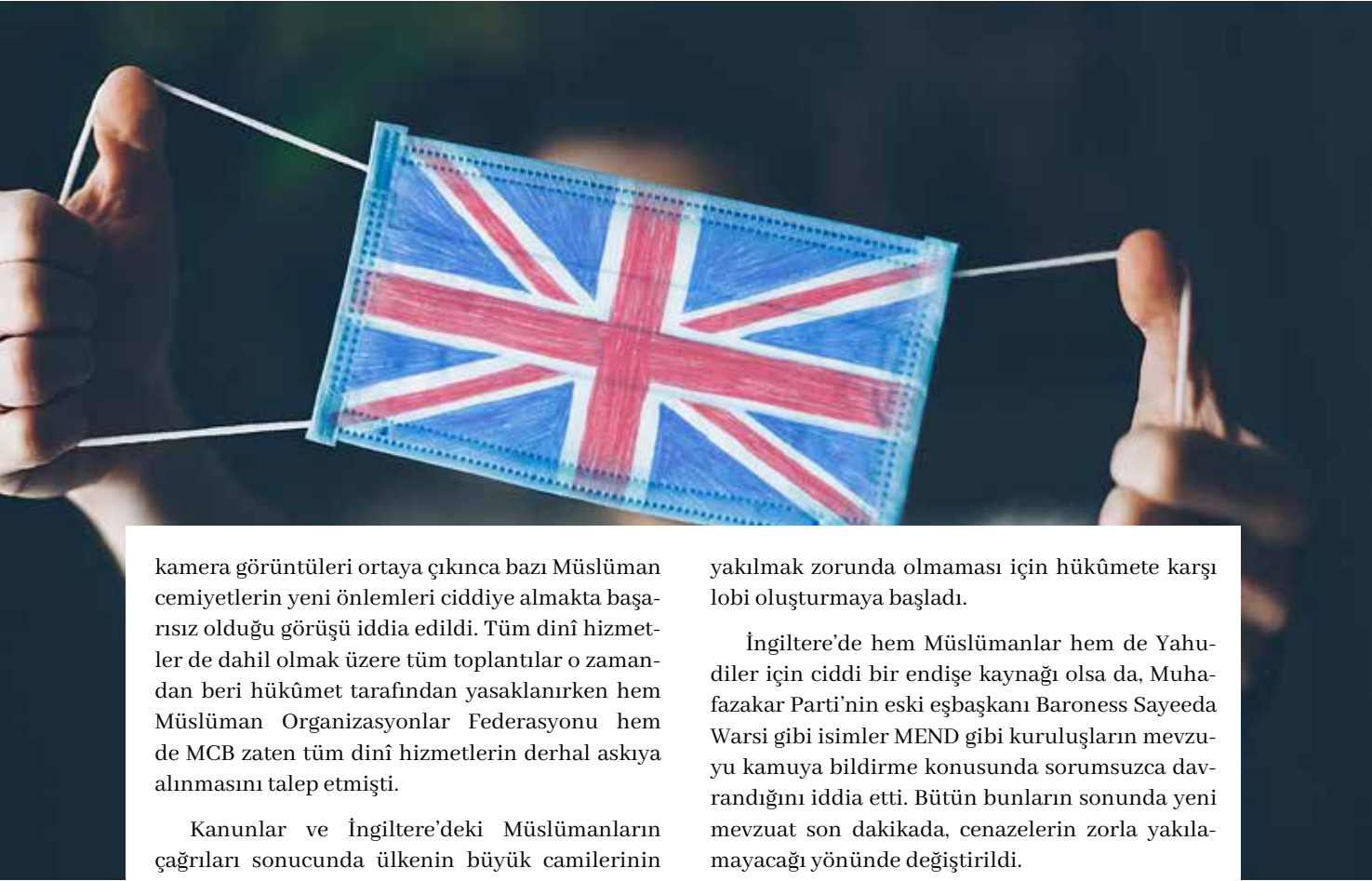
Müslümanlar Kovid-19'u Nasıl Yaşıyor?

Birleşik Krallık'taki herkes gibi, ülkenin Müslümanları da Kovid-19'dan etkilendi ve yeni önlemler alındı. Müslüman cemiyetler, sosyal mesafelendirme yapılması ve gerektiğinde karantinaya girilmesi için çağrılar yaptı. Britanya Müslüman

Konseyi'nin (MCB) Müslüman cemaate verdiği mesajlar oldukça netti. Bununla birlikte yeni getirilen önlemlerin etkili olup olmadığı ve Müslüman topluluğun bu önlemlere ne ölçüde bağlı bulunduğu konusunda eleştiriler de dile getirildi. Ulusal Sağlık Hizmetleri'nin de (NHS) işaret ettiği gibi Britanyalı Müslümanlar daha küçük alanlarda daha fazla insanla yaşama eğilimindedir ve aynı zamanda üç kuşağın bir çatı altında yaşaması nedeniyle endişeler söz konusu. Müslüman cemaatin aile hayatı, yaşlıların bütünüyle izolasyon olasılığını sınırlarken yaşlı aile üyeleri için enfekte olma ihtimalini de istemsizce artırıyor.

Camiler ve Dinî Toplantılar

Leicester'da bir camide cuma namazına katılmak için toplanan cemaatin sosyal medyada

kamera görüntüleri ortaya çıkınca bazı Müslüman cemiyetlerin yeni önlemleri ciddiye almakta başarısız olduğu görüşü iddia edildi. Tüm dinî hizmetler de dahil olmak üzere tüm toplantılar o zamandan beri hükümet tarafından yasaklanırken hem Müslüman Organizasyonlar Federasyonu hem de MCB zaten tüm dinî hizmetlerin derhal askıya alınmasını talep etmişti.

Kanunlar ve İngiltere'deki Müslümanların çağrıları sonucunda ülkenin büyük camilerinin çoğu kapandı. Birleşik Krallık çapında yaklaşık 1.600'den fazla caminin olduğu düşünüldüğünde sadece 375 caminin resmî olarak kapılarını kapatması endişe verici olarak yorumlandı. Hatta bazı alimler camilerin kapatılmasına karşı fetvalar bile verdi.

Cenazelerin Mecburen Yakılması Meselesi

Britanya Müslüman Konseyi (MCB) Müslüman grup ve kuruluşlar için hazırladığı rehberde, düğünler ve cenazeler de dahil olmak üzere tüm cemaat faaliyetlerinin askıya alınması çağrısında bulundu. Hükümetin Covid-19 salgınına yanıt olarak tasarlanan mevzuatındaki definle ilgili kısımlar ise İngiltere'deki Müslümanlar arasında endişe ve şaşkınlığa sebep oldu. Ölümlerdeki artış potansiyeli ve mezar eksikliği nedeniyle yeni mevzuat, herhangi bir yerel yönetimin veya belediyenin merhumun talebine hilafeten cesedinin yakılmasını önleyen kamu sağlığı mevzuatını ortadan kaldırıyordu. Buna karşılık, MEND gibi Britanyalı Müslümanlara yönelik hak grupları, Müslüman ya da Yahudi inancına sahip olan mevtaların da

yakılmak zorunda olmaması için hükümete karşı lobi oluşturmaya başladı.

İngiltere'de hem Müslümanlar hem de Yahudiler için ciddi bir endişe kaynağı olsa da, Muhafazakar Parti'nin eski eşbaşkanı Baroness Sayeeda Warsi gibi isimler MEND gibi kuruluşların mevzuatı kamuya bildirme konusunda sorumsuzca davrandığını iddia etti. Bütün bunların sonunda yeni mevzuat son dakikada, cenazelerin zorla yakılmayacağı yönünde değiştirildi.

Müslümanlara Karşı Oluşan Nefret ve Suçlama

Belki de şaşırtıcı olmayan bir şekilde, Covid-19 salgını aşırı sağcılar tarafından da ele alındı. İngiltere'de Çinli veya Doğu Asyalılara karşı sokak düzeyli nefret suçlarında bir artış yaşanırken, aşırı sağ kesimden bazıları, Müslüman toplulukları suçlamak ve onlara saldırmak için mevcut koşulları kullanmaya çalıştı. Yoğun nüfuslu Müslüman bölgelerinde gezinen insanların, sosyal medyada Müslümanların sosyal mesafelendirme tedbirini dikkate almadıklarını gösteren ve dolayısıyla salgının ciddi boyuta ulaşmasında Müslümanları suçlayıcı hedef haline getiren nefret dolu videoları ortaya çıktı. Virüsün İtalya'dan Avrupa'ya Pakistanlı bir Müslüman'ın kendisini izole etmemesinden dolayı yayıldığını iddia edenler de oldu. Kimileri de virüse yakalanmış olanların en azından bazı Müslümanları öldürmek niyetiyle virüsü yaymak için yerel camileri ziyaret etme ve Müslüman mahallelerinde zaman geçirme tavsiyesinde bulundu. Şüphesiz ki, bir salgın bile Müslümanlara duyulan nefreti ortadan kaldırmayı başaramıyor.

*Leicester Üniversitesi Nefret Araştırmaları Merkezi'nde öğretim üyesi olan Dr. Chris Allen İslamofobi ve İslamofobik nefret suçları konularında çalışmalar yürütmektedir.

Korona Karşısında S Mülteci

■ Jena ve Şam'da Siyaset ve İslam Bilimleri eğitimi gören Goldmann, serbest gazeteci olarak çalışmaktadır.

avunmasız Kalanlar:

er

Korona pandemisine karşı verilen mücadelede hükümetler dünya çapında örneği görülmemiş girişimlerde bulunuyor. Diğer yanda da salgın karşısında korumasız kalan mülteciler var.

Fabian Goldmann*

Sirwan'ın buraya kadar olan yolculuğu beş yıl sürmüştü, hedefi ile arasında sadece birkaç yüz metre kalmıştı. Birkaç yüz metre ve aşılması mümkün olmayan çelik kapılar, dikenli teller ve Yunan sınır güvenliği. 32 yaşındaki Iraklı Sirwan, mart ayının başında Yunanistan-Türkiye sınırına ulaşmıştı. Türkiye Cumhuriyeti Başkanı Recep Tayyip Erdoğan kısa bir süre önce ona ve diğer on binlerce mülteciye Avrupa'ya "sınırların açıldığını" bildirmişti. Ancak Sirwan yeni hayatında, Avrupa'da yeni ve güvenli bir evden ziyade soğuk ve göz yaşartıcı bombalarla karşılaşmıştı.

Sirwan, Avrupa'ya ulaşmak için mart ayında Türkiye'den yola çıkan on binlerce mülteciyi birisi. Mültecilerin hedeflerine varamamasının birçok sebebi var: Avrupa Birliği'nin tecrit politikası, Türkiye'nin yanlış vaadi ve Korona. Dünya genelindeki korona pandemisinin sonuçları Yunanistan-Türkiye sınırında da kendisini gösterdi. Ancak tüm dünya, mümkün olan en fazla mesafe, daha iyi hijyen şartları ve karşılıklı dayanışma çağrısında bulunurken resmi merciler pandemiyle mücadele baha-nesiyle birçok mülteci için yaşam şartlarını daha da zorlaştırıyor.

Geçici Kamplardan Toplama Kamplarına

"Avrupa ve Türkiye bizlere takas eşyası gibi davranıyor. Bizler lanetliyiz. Ben Kürt bir Hristiyan'ım. Türklere göre bizler dinsiziz. Avrupa'ya göre teröristiz. Hâlbuki teröristlerle mücadele ettik. Peki, sizden karşılığında ne aldık?" diye soruyor Sirwan. Günlerini yemek sıralarından birinde saatlerce bekleyerek ya da küçük yeşil çadırında uyuyarak geçiriyor.

Edirne'deki bu alan ilk günlerde geçici çadır kamplarını anımsatsa da Türk makamları bunları gitgide askeri toplama kamplarına dönüştürmeye başlamış. Burada Türk ordusunun ağır silahlı askerleri tarafından gözetlenen ve yüksek demir parmaklıkların arkasına sıkışmış bir şekilde yemek dağıtım noktalarının önünde bekleyen sonsuz uzunlukta sıralar var. Kampa giren veya kamptan çıkan herkesin parmak izleri alınıyor.

Korona pandemisini frenleme gerekçesiyle baskılar meşrulaştırılıyor. Ancak görünüme göre buradaki insanların sağlığı kimseyi ilgilendirmiyor. Mültecilerin anlattıklarına göre kampa uyku tulumu ve çadır getirmeleri yasak.

© Ververidis Vasilis/shutterstock.com

Yunanistan'ın Midilli Adası'nda bulunan Moria kampında şu anda yaklaşık 20.000 mülteci feci şartlarda yaşıyor. Bu kamp esasen 2.840 kişi için tasarlanmıştı.

Bunun yanı sıra Türk makamlarının kendilerine bir çeşit direnç kırma taktiği uyguladığını iddia ediyorlar. İnsanları geri dönmeye mecbur etmek için kamptaki yemek dağıtımını durdurulmuş. Bunun yanı sıra çevre köylerden gıda tedarik etmek isteyen mültecilerin bu girişimi de engellenmiş. Yardım kuruluşları da bölgeye giriş yapmalarının engellendiğini bildiriyor. Birçok insanın öksürük ve nefes alma problemi var. Ancak koronadan dolayı değil, aksine soğuktan ve Yunanistan'ın sıkıldığı göz yaşartıcı gazdan.

Yardım Yerine 40.000 Kişiyi Uygulanan Sokağa Çıkma Yasağı

Korona siyaseti, Avrupa Birliği tarafında da mültecilerin yaşadığı zorlukların artmasına sebep oluyor. Epidemiyi mücadele kapsamında tüm Avrupa Birliği ülkeleri mültecilere sınırlarını kapattı. Alman Hükümeti, AB Komisyonu ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), mülteci almayacaklarını, diğer bir ifadeyle mülteciler için yeniden yerleştirme programlarını durduracaklarını bildirdiler.

Uygulanan bu tecridin sonuçları şu anda Yunan kamplarında bulunan yaklaşık 40.000'den fazla insan tarafından hissediliyor. Yunanistan'ın Midilli Adası'nda bulunan Moria kampında şu anda yaklaşık 20.000 mülteci feci şartlarda yaşıyor. Bu kamp esasen 2.840 kişi için tasarlanmıştı. Enfeksiyon riski ve saldırı korkularından dolayı yardım kuruluşları da büyük oranda adadan geri çekildi. Yunanistan Sağlık Bakanlığı tarafından işletilen sağlık merkezinde 20.000 kişiyle şu anda yalnızca 3 doktor bakıyor.

AB tarafından işletilen Leros ve Kos Adaları'ndaki yoğun bölgelerde koronayla mücadele kapsamında yaygın olarak sokağa çıkma yasakları ilan edildi. Mültecilerin tıka basa dolu olan kamplardan ayrılmalarına artık müsaade edilmiyor. Sakız,

Sisam ve Leros Adaları'nda her aileden yalnızca bir kişi sabah saat 7 ile akşam 7 arasında alışverişe gitmek üzere kamptan ayrılabilir. Son birkaç haftada yardım kuruluşlarının çalışanlarını geri çekmelerinden sonra insanlar büyük ölçüde kendi başlarına bırakılmış durumda.

Mültecileri koronadan koruyacak bir kriz yönetiminin nasıl olması gerektiğine dair yığınla öneri var: Alman siyaset danışmanı ve AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması'nın mimarı olan Gerald Knaus, Yunan kamplarındaki insanların tahliye edilmesi için "insani bir hava köprüsü" önerisinde bulundu. Bu öneriye göre yaklaşık 35.000 insan adalardan anakaraya getirilecek. Orada öncelikle çadır kentlere, sonrasında ise kalıcı yerleşim yerlerine yerleştirilecekler. İlerleyen süreçte de 10.000 mültecinin diğer AB ülkelerine yerleştirilebileceği öngörülüyor. Bunun yanı sıra Sea Watch isimli sivil toplum kuruluşu, şu anda kullanılmayan yolcu gemilerinin mültecileri Ege adalarından tahliye etmek ve diğer ülkelere götürmek için kullanılabileceğini öneriyor.

Sebebini Bilmeden İki Hafta İzole Edildiler

Almanya'ya gelebilmiş olan mülteciler de koronayla mücadele döneminde şüpheli önlemlere maruz bırakılıyor: Thüringen Eyaletinin Suhl şehrinde yetkililer, bir mültecede SARS-CoV-2 pozitif çıkmasının ardından 500 kişinin yaşadığı mülteci barınağını karantinaya aldılar. Buradaki bazı sakinlerin önlemleri protesto etmelerinin ardından 150 polis memuru tomalarla ve kısmen ağız maskeleri ve koruyucu giysilerle bölgeye geldi. Bu olayların ardından Thüringen Mülteci Konseyi temsilcileri alınan önlemleri eleştirdi. İlgili mültecilerin ev hapsinin sebebi hakkında önceden bilgilendirilmediğini belirten Konsey, daha iyi bir bilgi politikasıyla protestoların ve polis operasyonlarının kolaylıkla önlenilebileceğini ifade etti.

Görünüşe göre Münih'te bulunan bir mülteci yurdunda da koronayla mücadeleye ilişkin

bilgilendirme eksikliği yaşandı. Yurtta dört mülteci, sebebi hakkında bilgilendirilmeksizin iki hafta boyunca odalarına kapatıldılar. Bunun bir korona karantinası olduğunu ise ancak serbest bırakıldıktan sonra öğrendiler.

Bu nedenle #LeaveNoOneBehind (arkada kimseyi bırakma) girişimi özellikle korona döneminde mültecilerin -tüm Avrupa'daki mültecilerin- daha iyi korunması gerektiğini savunuyor. Bu girişim, Avrupa Parlamentosu'ndan Alman milletvekili Erik Marquardt tarafından başlatıldı ve girişime ait imza kampanyasına yaklaşık 250.000 kişi katıldı. Bu girişim, Avrupa Komisyonu'ndan, aşırı kalabalık mülteci kamplarının tahliyesine ek olarak

hukuk devleti ilkesi uyarınca iltica işlemlerinin yeniden başlatılmasını ve mağdur insanların insani yardıma erişimlerinin iyileştirilmesini talep ediyor.

Ancak bu girişimlerin Sirwan ve dört hafta önce Türkiye-Yunanistan sınırına gelen diğer pek çok mülteciye bir faydası olmayacak. Türk polisi Pazarkule sınır kapısındaki kampı boşalttı ve geride kalan birkaç yüz mültecinin çoğunu otobüsle ülkenin diğer bölgelerine götürdü. Sirwan artık kalabalık bir mülteci kampı yerine kalabalık bir sınır dışı edilme kampında yaşıyor. Koronadan korunmak için.

EN HÜZÜNLÜ GÜNÜNÜZDE YANINIZDAYIZ

IN SCHWEREN STUNDEN SIND WIR BEI IHNEN

HERKES ÖLECEK YAŞTADIR DER TOD KENNT KEIN ALTER

RESMÎ İŞLEMLER
BEHÖRDENGÄNGE

DİNÎ VECİBELER
RELIGIÖSE VORSCHRIFTEN

NAKİL
ÜBERFÜHRUNG

TESLİM
ÜBERGABE

UKBA Cenaze Yardımlaşma Derneği | Cenaze Hizmetleri

UKBA Bestattungshilfeverein e. V. | Bestattungskostenunterstützungsgemeinschaft (BKUG)

Colonia-Allee 3 | D-51067 Köln | T + 49 221 942240-430 | F + 49 221 942240-429 | cenaze@ukba.eu | www.ukba.eu
Amtsgericht Köln VR 17561 | Kreissparkasse Köln | IBAN: DE37 3705 0299 0149 2829 41 | BIC / SWIFT: COKSDE33

UKBA

“DİN SIKIŞTIĞIMIZDA MÜRACAAT ETTİĞİMİZ BİR ANTİDEPRESAN DEĞİL”

KOVID-19 PANDEMİSİ SADECE TIBBİ AÇIDAN BİR SORUN DEĞİL, AYNI ZAMANDA AHLAK, İMAN, VARLIK GİBİ METAFİZİK KONULARIN DA YENİDEN DÜŞÜNÜLMESİNİ SAĞLAYAN BİR SALGIN. PROF. DR. EKREM DEMİRLİ İLE KOVID-19 GÖLGESİNDE METAFİZİK KONUŞTUK.

Elif Zehra Kandemir

Kovid-19 salgınıyla karşı karşıyayız. İçine düştüğümüz durumda bir metafizik salgına da ihtiyacımız var mı sizce?

“Metafizik salgın” biraz abartılı bir ifade, çünkü metafizik özü itibarıyla elitist ve genelde azınlığı ilgilendiren bir şey. Metafiziğin ortaya koyduğu düşünceler; yazarlar ya da edebiyatçıların eliyle geniş kitlelere ulaşır. Buna salgın diyemeyiz belki, ama benzer bir yayılım söz konusu.

Bugün dünyada metafizik büyük ölçüde anlamını kaybetmiş durumda. Ben bugün özellikle dinî düşünce içerisinde belirli kavram ve konuların pandemi düzeyinde değil belki ama her zeminde makul ve meşru bir şekilde konuşulması gerektiğini düşünüyorum.

Nedir bu kavramlar?

Birincisi, varlığı açıklama ve anlama çabamız ve merakımız! Bir kere bizde bu merak ve çaba yoksa metafizik yapamayız, dinle irtibatımız da zayıflar. İkincisi, kendi kişisel varoluşumuzun da içerisinde olduğu bütün varlığı anlama merakı. Bunu kadim gelenekte daha çok mebd-mead şeklinde ifade ediyorlar. Mebd başlangıç, mead de bütün bu olan bitenin gideceği yer. Dinî düşünce bu merakı bir cevap olarak Allah'ı bize söylüyor ve “Mebdemiz de, meadımız da Allah'adır” diyor. Üçüncüsü ise buna bağlı olarak evrensel bir ahlak ve evrensel ahlak ilkeleri konusunda birbirimizi anlamaya dönük bir çaba içerisinde olmak.

Bu üç konuda ciddi sorunlarımız var. Evrenin tümünü merak etmekle ilgili ciddi bir meselemiz olduğu gibi, bu meraktan sonra Allah'ı bir cevap olarak

kabul etmeye dair de ciddi bir sorunumuz var. Son olarak da buna bağlı olarak bir ahlak ve yaşam bilgeliliği üretmede sıkıntımız var. Sizin ifade ettiğiniz şekilde bir "salgın" olmasa bile, bu üç temel mesele- nin, yani insanın merakı, bir cevap olarak Allah ve üçüncüsü de buna bağlı olarak ahlakın evrensel kurallarının Berlin'de, İstanbul'da, Londra'da, Pekin'de, dünyanın başka yerlerinde yaşaması gerektiğini düşünüyorum.

Bahsettiğiniz bu üç mesele günlük hayatımızda ne- reye tekabül ediyor?

Ben cevaplarımızın dini yok sayarak temellendirile- meyeceğini düşünüyorum. Fakat dinler de mevcut yapıları ve dilleriyle bu cevabı üretilmiyorlar. İslam fıkıh üzerinden, o fıkıhı kabul edenler üzerinden bir söylem geliştiriyor. Hristiyanlık kendine göre bir söylem geliştiriyor ve onun içerisinde şeriat tam yara- almadığı için evrensel konuşuyor gibi gözüküyor. Bizim bugün tartıştığımız konular, elli sene önce bi- linmeyen konulardı. En büyük düşünürler bile bun- ların hiçbirini bilmiyordu. Bence 21. yüzyıldaki en ciddi meselemiz bu. Dinin bu meselelere bunu bile- rek bakması lazım. Modern dünya ve 21. yüzyıl dinsiz düşünülemez; fakat din de bugüne temas etmeyen söylemleri ile bu sorunlarla baş edemez.

Demin saydığım üç sacayağı üzerine kurulacak me- tafizik bugüne, yarına, varlığın anlamına ve bu evre- ne dair bir şeyler söyleyebilir. "Öteki benim neyim olur ve benim tabiatla ilişkim nasıl" sorularını ce- vaplandırabilir. Seküler düşünce bu cevapları dinî geleneklerin dışına çıkararak vermeye çalıştı, ama ben bu cevabı verebildiği kanaatinde değilim. Ancak din insana hayatın anlamı, doğayla ilişkisi, varoluşun anlamı ve benim tekil insanla ilişkim konusunda bir cevap getirebilir.

Bugün yeryüzünde büyük bir panik yaşıyoruz. İspan- ya'da huzur evlerinde ölüme terk edilmiş yaşlıların olduğunu okuyoruz. Dinî düşünce biraz daha güçlü olsaydı, gene korku olurdu ama bu denli büyük bir panik olmayabilirdi.

Şimdi hepimizin geldiği noktaya bakalım. Korona- virüs hakkında "Bunu birisi üretmiş olabilir mi?" gibi düşünenler var. Yeryüzünde dinî düşünce- den beslenmiş büyük vicdanlar, büyük yazarlar,

düşünürler olsaydı ve biz onlar üzerinde ittifak edebilseydik, birbirimize güvenebileceğimiz, daha güvenli bir dünyada yaşayabilirdik. Aynı inançta olmamız gerekmiyor, ama birbirimize daha fazla güvenebilirdik.

Tam da burada dinî düşünce ve inanın sadece kriz zamanlarında bir teselli kaynağı olarak görülmesi tehlikesi baş gösteriyor mu?

Doğru, ben de bu yüzden dini bu noktadan konu- şmayı doğru bulmuyorum. 150-200 senedir dine dair en büyük eleştirilerden bir tanesi, insanın korktu- ğunda, açıklayamadığı hadiseler karşısında Tanrı'ya sığınması veya Tanrı dediğimiz şeyin burada ortaya çıktığı düşüncesi. Tanrı'yı "korktuğunda başvuracak bir şey" olarak görmek iyi bir dinî savunma biçimi değil. Ama bununla birlikte normal insan, korkuları, endişeleri, tereddütleri ile var ve din o insanda böyle tezahür edebiliyor.

Bence dini anlayabilmek için hiç korkumuz olmadı- ğı bir anda düşünmemiz lazım. Başımıza bir meteor düşmeyecek, bir nükleer silah patlamayacak, bir grip salgını olmayacak ve biz kendimize şu soruyu sora- cağız: Böyle durumlarda bana bir metafizik lazım mı, değil mi? Bana din lazım mı, değil mi? Buddha'nın aydınlanma hikayesi vardır. Saraydan çıkar, kötülük- le karşılaşır ve bir aydınlanmaya doğru gider. Bence hiç çıkmasına gerek yok. O sarayın içerisinde kaldığı sürece, yani hiçbir sıkıntı yokken Tanrı hayatımıza temas ediyor mu, etmiyor mu? Dini konuşmamız gereken nokta burasıdır. Ortada hiçbir sorun yok- ken Tanrı bize ne kadar lazım ise, ortada çok sorun varken de o kadar lazım olduğunu düşünürsek dini anlamaya başlayabiliriz. Aksi halde, "bir salgın oldu Tanrı'ya sığınalım", dediğimizde mevzunun içerisin- den çıkamayız.

Hz. Musa'nın bir adamın ölümüne vesile olduktan sonra bulunduğu şehirden kaçmasını normalde "kor- kup kaçmak" olarak yorumlayabiliriz. İbn Arabi çok derin bir tahlil yapar ve der ki, "Onu korku kaçırmadı, hayata olan sevgisi kaçırdı." Yani negatif kavramlar- la değil, pozitif kavramlarla yorumlar. 21. yüzyılda Müslüman entelektüeller insanın dinle, Tanrı'yla, metafizikle ilişkisini pozitif değerler üzerinden dü- şünmek zorunda. Biz eğer "Sıkıntıya girdik, şimdi

Tanrı'yı hatırlama zamanı" dersek, o zaman birkaç ay sonra salgın biter ve birkaç ay sonra "Tanrı kimdir?" veya "Din nedir?" sorusuna "Sıkıştığımızda müracaat ettiğimiz bir tür antidepresan" cevabını veririz. Bu nedenle kriz zamanında metafizik yaparken normal zaman metafiziği yapmamız lazım. Bir patoloji olarak değil, bir kaçış, bir sığınma olarak değil; aklı başında, serin ve soğukkanlı bir şekilde dini konuşmamız lazım. Aksi Marksist literatürdeki "Din kitlelerin afyonudur" ibaresini doğrular.

Bugüne ve şimdiye dönelim. Kovid-19 pandemisi karşısında İslam düşüncesi insana ne söylüyor?

Modern dünya bir koşturmaca dünyası. Burada gördük ki aslında, hızla bir şeye yetişirken bir insan olarak kendimizi düşünmeyi ihmal ediyoruz. O nedenle Peygamber Efendimizin ölümden "ağzların tadını kaçırın" bir şey olarak söz etmesini önemsiyorum. Bu hadis-i şerif aslında hayatın akışının dışına çıkarak durmayı ifade ediyor. Ölümü hatırlamak bu demek. Hayatın akışının, hayatın yoğunluğunun dışına çıkarak düşünmek.

Tasavvuf geleneğinde rabita-i mevt diye bir kavram var. Bu kavram metafizik yoksunlukla basit bir uygulamaya dönüştü bugün. Rabita-i mevt aslında hayatı ölüme bağlayarak düşünmek, hayatı ölüm aynasında düşünmek demek. Çünkü tek başına hayat diye bir şey yok. İnsan tabiatına aykırı bu. Biz sadece gözümüzün gördüğü yere "gerçek" diyeceksek düşünme yeteneğimizden bahsedemeyiz. Sadece tek bir hayat yaşadığımızı düşüneceksek ve sadece buraya hayat diyeceksek, bunun içerisinde ölüm yoksa bu hayat olamaz. Dolayısıyla yaşadığımız bu anları yine tasavvuf tabirleri ile izah edecek olursak, zahir ve batını ile birlikte, görünür ve görünmez ile birlikte, hayatı yöneten bir ölüm gerçeği ile düşünmemiz lazım; dinî düşüncüyü krizlere dayandırmadan!

Şu anda yeryüzünde, Çin'de, İtalya'da, İspanya'da, Amerika'da insanlar salgın hastalık nedeniyle ölüyor. İslam, insanın hayat hakkını evrensel olarak savunan en güçlü gelenektir. İstisna koymadan, "bizimkiler daha önceliklidir" demeden, istisnasız, insan olmak bakımından her bir insanın yaşama hakkını aziz bilmeyi savunan en güçlü gelenektir İslam. Özellikle şu anda Müslümanların bunu düşünmeye çok ihtiyacı var.

İslam'da hayata saygı duyulduğu ya da İslam'ın çevreyle saygılı bir münasebeti şart koştuğu gibi düşünceler, işin biraz teorisinde kalmıyor mu? Özellikle bugün iklim değişikliğine karşı hareketlerin öncelikle seküler kuruluşlar tarafından hayata geçirildiği düşünülürken, sanki Müslümanlar olarak işin teorisine sarılıyoruz, ama bugün sarsıcı bir eylem ortaya koyamıyoruz gibi...

Hepimizin yaşadığı sıkıntı bu. Fakat şöyle bir durum var. Müslüman toplum belki İslami düşünceye dayanan bir dünya tasavvuru ortaya koymak ve örneğin iklim değişikliği konusunda eyleme geçmek konusunda çok gerilerde. Ama bu tarz bir angajmanı Çin'den, Hindistan'dan, Japonya'dan da göremiyoruz, çok büyük gelenekleri olmasına rağmen. Dünyanın sorunlarının Avrupa merkezli üretildiğini ve çözümlerin de yine eurosentrist biçimde ortaya konulduğunu görmek lazım. Bugün çevre hareketinden insanlara argümanları sorulduğunda "Çünkü bu dünya tükeniyor ve yaşamak için bu dünyaya, oksijene ihtiyacımız var" diyorlar. Bu gelenek ağacı yeryüzünün bir sakini olarak kabul etmiyor. Onun yaşam hakkını ancak kendisine katkı sağladığı için kabul ediyor; insan merkezci bir dünyanın dışına çıkamıyor. Öte yanda ne oksijeni, ne iklim değişikliğini bilmeyen Yunus Emre'nin çiçekle konuştuğunu, ağaçlara şiir yazdığını görüyoruz. Tarihte bu bir kere olmuş. Bir kez daha olabilir. Bugünün Müslümanları olarak bahane üretmeden dünyayla ilgili, kendini "yeryüzülü" kabul eden bir aklımızın olmadığını tespit etmemiz ve harekete geçmemiz lazım. Müslüman dünyadan bütün dünyanın saygınlığını kazanabilen kurumlar, sanatçılar, farklı alanlardaki başarı hikayeleri çıkması lazım. Yitirdiğimiz saygınlığı tekrar, belki daha büyük ölçüde kazanmamız lazım. Bunun için de ithamı bırakmamız lazım, dünyanın sürekli bize komplo kurduğunu, bizi sürekli ezdiğini düşünmekten vazgeçmemiz lazım. Herkes her yerde elini taşın altına koyacak, daha üretken daha çalışkan ve daha "yeryüzülü" olacak. Bence işin kilit noktası burası: Biz evrensel dili yitireli çok oldu. Biz kendimizi yeryüzünün biçareleri veya "lanetlileri" olarak görmekten vazgeçmeliyiz. Biz dünyalıyız, dilimiz evrensel, dünyaya bakışımız da evrenseldir. Müslüman olmak bunu iktiza ediyor.

Mülteci Çocukların Kabusu: “Vazgeçme”

Tam olarak anlaşılmamış tuhaf bir hastalık, mülteci çocuklar arasında hızla yayılıyor. Yaşadıkları yoğun stres ve korku nedeniyle derin bir travma geçiren çocuklar bir süre sonra kendilerini dış dünyaya kapatıyorlar.

Alessandra Bajec*

Varşovalı fotoğrafçı Tomek Kaczor'a ait, 2020 Dünya Basın Ödülleri Yarışması'na aday gösterilen bir fotoğrafta mülteci kabul merkezinde tekerlekli sandalyede oturan bir kız görülüyor. Anne babasının yalnız bırakmadığı görülen Eva adlı Ermeni genç kız vazgeçme ya da geri çekilme sendromu olarak bilinen “resignation sendromu” nedeniyle girdiği katatonik komadan yeni uyanmış.

Polonyalı fotoğrafçı basına verdiği demeçte Eva'nın Ermenistan'ı siyasi nedenlerle terk ettiğini söylüyor. Ailesinin uluslararası korunma talebi İsviçre'de reddedilmiş, Polonya'ya yaptıkları iltica başvuruları da reddedilmiş; ancak Polonya'da temyize gitmişler. Fotoğrafçının açıklamalarına göre, İsviçre'deki resmî işlemler ve göç dairesi ile yapılan mülakatlar sırasında yaşadığı yüksek stres nedeniyle, genç kız her şeyden “vazgeçmeye” başlamış. Hareketsiz ve katatonik hâle geçmeden önce yemek ve içmekten kesilmiş; konuşmak ve yataktan kalkmak gibi gündelik eylemleri yapamaz duruma gelmiş.

Eva'nın durumuna benzer olarak, görünüşte sağlıklı olan çocukların birden tepkisizlik ve apati denilen kayıtsızlık halleri göstermeye başladığı

başka vakalar da görüldü. İsviçre'deki pek çok mülteci çocukta ve Avustralya'nın Güney Pasifik Nauru Adası'ndaki deniz aşırı göçmen gözetli merkezindeki çocuklarda da söz konusu vazgeçme sendromuna rastlandı.

Sancılı İltica Süreci Travmaya Yol Açıyor

İsviçre'de yapılan çalışmalar, ailelerinin sınırdışı edilme prosedürlerini stres, travma ve korkuyla bekleyen göçmen çocukların reddetme sendromu geliştirebildiğini gösteriyor. Çocuk kendisini tamamen dünyaya kapatmadan önce, sosyal aktivitelerden kendini çekme ve daha az konuşma semptomları göstermeye başlıyor. Bu çocuklar, genellikle gözlerini kapatıyor ve konuşmayı, yemeyi ve içmeyi bırakıyorlar. Daha şiddetli durumlarda ise, koma benzeri katatonik bir duruma geçerek bu halde aylarca ve hatta yıllarca kalabiliyorlar.

Son yıllarda bu alışılmamış sendrom İskandinav ülkelerindeki yüzlerce çocuğu etkiledi. Etkilenenlerin büyük bir kısmı 90'lı yıllarda Sovyet ve eski Yugoslavya Birliği'nden aileleriyle birlikte zulümden kaçarak sığınma arayışıyla gelen çocuklardı.

En savunmasız olanlar ise aşırı şiddete maruz kalan ya da aileleri tehlikeli koşullardan kaçan

Sendromu”

*Tunus merkezli serbest gazeteci. 2010-2011 yılları arasında Filistin’de yaşadı. Metinleri rt.com, CounterPunch ve Avrupa Gazetecilik Merkezi dergilerinde yayımlandı.

çocuklar. Bu çocukların birçoğu, psikolojik ya da fiziksel travma geçirmiş oluyor. Gençler, kendi ülkelerinden kaçmanın yanı sıra, iltica işlemlerinin İsveç göçmenlik bürosunda yıllarca sürmesinden dolayı uzun süre belirsizliğin getirdiği stresle karşı karşıya kalıyor. Ülkenin mültecileri kabul etmedeki istekliliğine rağmen işlem sürecinin çok uzun olması, bu tür vakaların ülkede çok fazla görülmesinin sebeplerinden biri olabilir.

Elisabeth Hultcrantz ve Anne-Liis von Knorring tarafından 2019'da yapılan bir çalışmada, araştırmacılar bu rahatsızlığı en şiddetli şekilde peş peşe geçiren 46 çocuğun olduğunu tespit ettiler. Bu çocuklar hiçbir yanıt veremiyorlardı. Acıya, soğuk havaya ya da dokunmaya tepkisizlerdi. Oturmaları ya da ayakta durmaları sağlanamıyordu ve kendilerinden istenilen hiçbir komutu yerine getiremiyorlardı. 2017'de Londra'da yaptığı bir sunumda Dr. Hultcrantz, resignation sendromu teşhisiyle tedavi etmiş olduğu çocukların tamamının aile üyelerinin geçirdiği travmalara tanıklık ettiğini açıkladı.

2018'de Uluslararası Toplumsal Psikiyatri Dergisi'nde (İng. "International Journal of Social Psychiatry") yayımlanan bir makale, İsveç hükümetinin sendromdan etkilenmiş çocukların "kendi toplumlarının sözsüz kurallarına bağlı olarak" ve doğrudan hiçbir harici teşvik olmaksızın "bilinçaltı düzeyinde yaşama isteklerinden vazgeçiyor olabileceklerini" öne süren raporuna atıfta bulunuyordu. Makalede ayrıca, İsveç'teki sağlık uzmanlarının bu çocukların sınır dışı edilme ihtarını aldıktan sonra komaya benzer bir vaziyete girdiklerini doğruladığını, ancak yapılan testler sonucu bu çocuklarda herhangi bir beyin lezyonuna rastlanmadığı belirtiliyordu.

Makale ayrıca, İsveç'teki bu çocuklarda görülen semptomların türünün kültürel bağlamda açıklanabileceğine dikkat çekiyor. Bu sendrom çocukların yaşadıkları travmanın bir tür dışavurumu. Bu rahatsızlığın görüldüğü hastaların büyük bir çoğunluğu, hâlihazırda birkaç yıldır İsveç'te yaşıyor. Resignation sendromundan mustarip çocuklarla ilgilenen bir grup doktor, ailelerinin İsveç'te oturma izni almalarından aylar sonra bu çocuklarda ilerleme gözlemlediklerini belirtiyorlar. Birçok psikolog, kalıcı oturma sağlanmasının

bu çocukları yaşama geri döndüreceğine inanıyor. Ülkede kalma hakkı bu vaziyeti değiştirebilir ve bu çocukların yaşama umutla bakmalarına, yaşama değer bir şeylerin olduğuna inanmalarına olanak sağlayabilir.

Umutsuzluk Sendromu

İsveç dışındaki mülteci toplulukları arasında, örneğin Avustralya'nın Nauru adasındaki zorlu koşulların hüküm sürdüğü deniz aşırı mülteci gözaltı merkezinde de resignation sendromu vakalarına rastlandı. Economist Dergisi'nin haberine göre, bu gözaltı merkezinde bazı tutuklu çocuk mültecilerde "travmatik geri çekilme sendromuna" rastlandı.

Nauru'da mülteci gözaltı merkezindeki Sınır Tanımayan Doktorlar'a (MSF) bağlı çocuk psikiyatristi Patrícia Cavalcanti Schmidt, Nauru'da 2018 Nisan-Ekim aylarındaki çalışma tecrübelerine dayalı bir rapor yayımladı. Schmidt, altı aylık görevinde çocuklara ve gençlere tedavi sağlamış. Tedavi altındaki 16 gençten 7'si ilaç tedavisi görmüş. Raporda ele alınan hastalar, yaşları 10, 12, 15 ve 18 olan 1'i erkek 3 kız çocuğundan oluşuyordu. Depresyon belirtileri gösteren bu genç bireylerde sonra toplumsal izolasyon görülmüş ve nihayetinde hastalar, acı verici uyarıcılara bile cevap veremeyecek, gıda ve sıvı alımını da reddeden bir noktaya gelmişlerdi.

Pek çok mülteci aile, Nauru mülteci merkezinde kalma deneyimlerini, anksiyete (kaygı) bozukluğu, depresyon ve post travmatik stres bozukluğu dahil olmak üzere, şiddetli ruhsal sorunlara neden olan, sonu belli olmayan, uzatmalı bir hapis hane olarak tanımlıyor. Tıbbi gözlem altındaki vakalara, özgürlüğün kısıtlanması, umutsuzluk ve insani nitelikleri kaybetmenin sonuçları damga vuruyor.

Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF) tarafından belirlenen söz konusu çocukların yanı sıra, resignation sendromuyla uyumlu, Nauru'daki diğer sağlık kuruluşlarınca tedavi edilen başka vakalar da tespit edildi. Birden çok kaynaktan edinilen bilgiye göre, Nauru'ya gönderilenler arasında bu tuhaf psikolojik rahatsızlığın belirtilerini gösteren bir dizi mülteci çocuk var. Yaygın reddetme sendromu, (İng. "Pervasive Refusal Syndrome") yıllardır Nauru'daki birçok çocuğun yaşam gerçekliği.

Çocuklar, genellikle gözlerini kapatıyor ve konuşmayı, yemeyi ve içmeyi bırakıyor, şiddetli durumlarda ise koma benzeri katatonik bir duruma geçerek bu halde aylarca ve hatta yıllarca kalabiliyorlar.

Avustralya'nın sert sınır politikası, Temmuz 2013'ten bu yana tekneyle gelen insanların, sığınmacı bile olsalar, ülkeye girişlerini engelliyor. Avustralya'ya gidemeyen, Yeni Zelanda ya da Amerika'ya kabul edilmeyen ve vatanlarını terk etmek zorunda kalmış bu çocuk sığınmacılar artık hiçbir ümit kalmadığını hissediyor ve bu da pek çoğunda hayata dair isteksizlik oluşturuyor.

Sığınmacı Kamplarındaki Kötü Şartlar, Şiddet ve İstismar

Yunanistan'ın Midilli Adası ise mülteciler arasında resignation sendromu vakalarının görüldüğü bir başka yer. Geçtiğimiz sene kötü koşullarıyla gündeme gelen meşhur Moria mülteci kampında bu hastalığın belirtilerini gösteren çocukların sayısı artıyor.

Midilli Adası'ndan Nörolog Jules Montague'nin Ekim 2019 tarihinde Guardian'da yayımladığı raporda, Afganistanlı 9 yaşındaki Ayesha "neredeyse hareketsiz" olarak tanımlanıyor. Ayesha her sabah yüzünü elleriyle kapatıyor. İki hafta boyunca gözlemini açmayan küçük kız konuşmuyor ve yürümüyor. Bu sendromun semptomları küçük kızın ailesiyle yaşadığı çadırın hemen yanında bir erkek çocuğunun bıçaklanarak öldürülmesinin ardından başlamış.

Montague, memleketlerindeki çatışmalardan kaçmış olan çocuklarda görülen travmanın psikolojik etkilerini araştırırken, Moria kampında ya da Yunan adalarındaki diğer aşırı kalabalık ve bakımsız kamplarda kalan çocukların "çok az iyileşme umudunun" olduğunu fark etmiş. Moria'da çadırlarda ve konteynırlarda 3.000 kişilik bir alanda yaklaşık 13.500 kişi yaşıyor. Midilli Adası'ndaki çocuk mülteciler ve göçmenler, gıda, barınma, eğitim ve çoğunlukla aile desteğinden mahrumlar. Kamp-ta, çocuklara yönelik cinsel saldırılar da yaygın.

Sınır Tanımayan Doktorlar bünyesinde çalışan psikolog ve ruhsal sağlık uzmanı Danimarkalı Psikolog Mozhdeh Ghasemiyani, 15 yıldır travmatize

olmuş mülteci çocuklarla çalışıyor. Ghasemiyani, Midilli Adası'ndaki kampa pek çok kez görevli olarak gitmiş, yaşları 3 ila 12 arasında değişen, yürüyememe, ya da herhangi bir göz teması sağlayamama ve yemeyi reddetme gibi belirtiler gösteren sığınmacı çocuklarla konuşmuş.

Ghasemiyani durumu şöyle açıklıyor: "Çok ama çok tehlikeli bir sendrom, zira çocuklar tamamıyla kendilerini kapattıklarında, onlarla çalışmak mümkün olmuyor. Tehlikede oldukları sürece, bu çocukların ruhsal ve fiziksel engelli olma riski çok büyük. Asıl korkutucu olan şey bu."

Doktor ayrıca, Moria kampında tecavüze uğramış 12 yaşındaki bir erkek çocuğundan bahsederek, uğradığı cinsel saldırının, önceki travmatik deneyimini daha da artırarak reddetme sendromunu tetiklemiş olabileceğini söylüyor.

"Güven Hissine İhtiyaçları Var"

Ghasemiyani ve diğer Danimarkalı doktorlar, sendrom belirtileri gösteren çocuk sayısının geçtiğimiz yıl arttığını fark etmişler. Bu artışta Irak'taki Suriyeli çocuk sığınmacılar ve Yunan Moria kampındaki çeşitli uyruktan göçmen çocuklar var. Ghasemiyani bu çocukları içinde buldukları zor durumdan çıkarmak için güven duygusunun anahtar rol oynadığını vurgulayarak, "En önemli şey, onları kriz durumundan kurtarmak ve güvende olduklarını hissetmelerini sağlamak" diyor.

Ghasemiyani ayrıca, bu rahatsızlığı yaşayan genç göçmenlerin, uzun vadeli, bütüncül bir tedaviye ihtiyacı olduğunu söylüyor. Ona göre bu tedavi, psikolojik travma yaşayan çocuklar ve ergen bireylerle doğrudan çalışmayı ve etrafında neler olup bittiğini onlara açıklayabilecek ebeveynlerinin desteğini de kapsıyor. İyileşme ve tedavi sürecinin, çocukların normal hayatlarına devam edebilmesi için 1 ila 2 yıl sürebileceği belirtiliyor.

Halal Lexikon (Türkçe: Helal Ansiklopedisi)

Halal Ansiklopedisi, Müslümanları ilgilendiren birkaç önemli soruya açıklık getirmeyi hedefliyor. Helal olan nedir? Müslümanlar hiç endişelenmeden hangi tür gıda ürünlerini tüketebilir? Jelatin ve içinde alkol bulunmayan bira helal midir? Gıda ürünlerinin içindekiler kısmında yer alan E-Numaraları ne anlama geliyor? Bu gibi sorulara ışık tutan eser, Müslüman tüketicilere İslami gıda esaslarına ilişkin yardımcı olmayı çalışıyor.

Yazar: Dilara Sultan Faslak
PLURAL Publications
Dili: Almanca

Reconfiguring Islamophobia (Türkçe: İslamofobiye Yeniden Yapılandırmak)

2020 yılının ilk çeyreğinde yayımlanan bu eser, İslamofobi'yi farklı bir bakış açısıyla irdeliyor. Özellikle kamuoyunun ve siyasilere İslamofobi kavramının tanımına ve anlamına duyduğu ihtiyacı gidermeye çalışan eser, İslamofobi'nin kadınlar, erkekler ve toplumlar tarafından nasıl farklı bir şekilde deneyimlendiğini ve bu deneyimlerin etkilerini inceliyor. Bunun için yazar, İslamofobik nefret suçlarının kurbanı olmuş 100 kişi ile deneysel bir araştırma yaparak araştırma sonucu elde edilen verileri okuyucularıyla paylaşıyor ve aynı zamanda İslamofobi'nin gerçek ve hissedilir olduğunu vurguluyor.

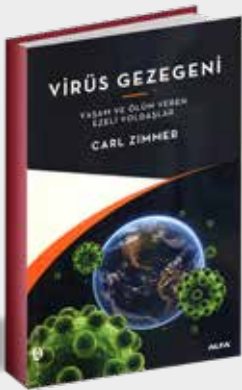
Yazar: Chris Allen
Palgrave Pivot
Dili: İngilizce

Virüs Gezegeni: Yaşam ve Ölüm Veren Ezeli Yoldaşlar

Bu eser, virüs konusunu detaylıca ele alarak, insan hayatını etkileyen, milyarlarca insanın sağlığına zarar veren virüslerin çevremizi, yani hayvanları, bitkileri, su kaynaklarını ve hatta solumuş olduğumuz havayı bile nasıl etkilediğini anlatıyor. Geçtiğimiz yüzyılın bazı önemli virüslerden de bahseden eser, Smallpox, HIV gibi dünyada büyük yankı uyandıran virüsleri de mercek altına alıyor. Ayrıca eser, virüslerin nasıl oluştuğuyla alakalı okuyuculara da bilgiler sunuyor.

Yazar: Carl Zimmer
Çevirmen: Deniz Guliyeva Tarcan
Alfa Yayınları
Dili: Türkçe

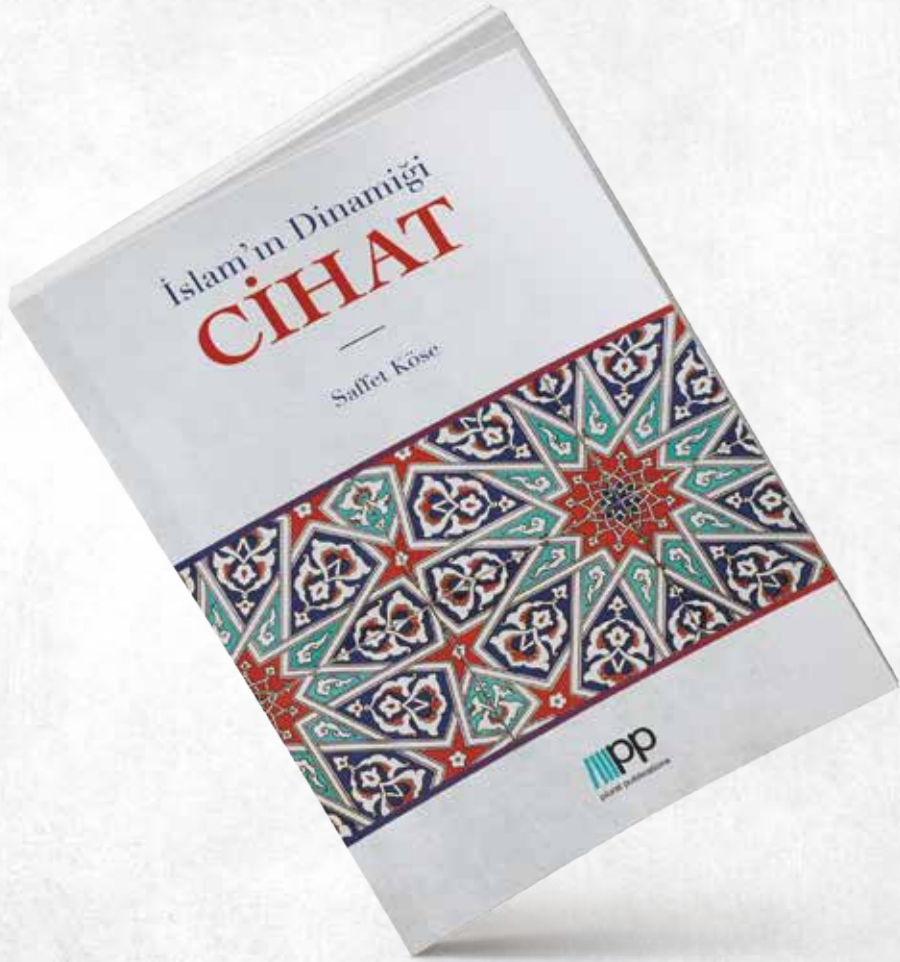

**PERSPEKTİF'i
SOSYAL MEDYADA
TAKİP EDEBİLİRSİNİZ**

İslam'ın Dinamiği

CİHAT

Sipariş

T +49 221 7390441
www.pluralverlag.eu
www.kitapkulubu.de

pp
plural publications
Bir **ICMG** kuruluşudur.

Zekât ve Fitrenle sen de
Bir kelebek uçur

“Onlar ki Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir, başlarına gelene sabrederler, salatı ikame ederler, kendilerini rızıklandırdığımız şeylerden infak ederler..”
(Hac suresi, 22:35)

ZEKÂT • الزكَاة

korur • artırır • temizler • bereketlendirir

Zekâtfitre
2020 **10€**
Fitre

Kampanya Hasene International e. V. ve www.hasene.org/partner listesinde yer alan partner kurumlar tarafından ortaklaşa düzenlenmektedir. Veri koruması ve haklarınıza dair detaylı bilgiyi şu adresten okuyabilirsiniz: <https://www.hasene.org/veri-koruma>. Ayrıca veri koruması ile ilgili sorularınız için bizimle iletişime geçebilirsiniz.